Sisszántul

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállitva:
Egész évre ..... 24 kor
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfői ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 55. szám. Nagyvárad. Vasárnap 1914. március 8

Keresztény feminizmus.

A Kath. Nővédő Egyesület febr. 7-iki ünn epélyén elmondotta: *Farkas Edith.*

Ha a társadalom életjelenségeit a központból figyelemme kisérjük, ugy tetszik nekünk, mintha a vetitő gép vászna előtt állanánk, melyen az élettől mozgatott gépek végnélküli sora vonul el. Ha nem is oly gyorsan változók ezek, mint amazok, annál több bennük a nagyszerüség és erő. Belőlük igazán életet sugároztat a társadalomnak, ennek a nagy suverénnak hatalma, nagysága, méltósága, amint fejlődik, változik, alakul, épit, elvet, ujit, teremt és most, mikor ezt a zászlóbontást, mint a legujabb képet szemléljük, most nem annyira a keresztény feminizmusnak összképe, mint inkább annak a 15 éves sorozatnak viziós képe jelenik meg lelki szemünk előtt, amely hazánk nővédelmének 15 éves történelme. Ezt akarom hallgatóimnak röviden bemutatni és kérem őrizzék meg szeretettel ezt a képet.

Mielőtt a vázoláshoz kezdenék, menjünk vissza régmult időkre. Képzeljék el mélyen tisztelt hallgatóim azt a régi Magyarországot régi berendezéskedéseivel, képzeljék el azt az időt, mikor nővédelemről még egyáltalán nem beszéltek, mert nem lett volna tárgya, mivel ezt a munkát elvégezte a család, melynek tüzhelye és otthona volt a nő életének munkatere, képzeljék el aztán az ujabb időket, melynek alkotó, de még inkább romboló áramai Franciaországból kiindulva hazánkon is végig hömpölyögtek. Képzeljék el, mint söpörte el és mosta alá a szabadság, testvériség és egyenlőség cimén a régi védő berendezkedések utolsó támasztó falait, nézzék hogyan nyomulnak előre régi intézmények romjain vörös zászlók alatt uj crédók uj apostolai, hogyan férkőznek közel napi bölcsességek elméleteivel az emberek lelkéhez, hogyan ragadják ki őket régi tradicióikból, hogyan rabolják el tőle a mindenkinek annyira szükséges tekintélybe vetett hitet, a felsőbbség iránti tiszteletet, nézzék hogyan állnak itt asszonyaink, leányaink külső és belső támaszaiktól megfosztva az uj élet körülmények árjába sodorva saját gyengeségüknek prédául odavetve kellő előkészit s, kellő müveltség, kellő önvédelem nélkül, egyelőre senki sincs, ki a régi nagyasszonyok, a régi udvarházak, a régi védett családi élet csendes nővédő munkáját kezébe venné, hogy igy más oltalmat adjon az ifju nemzedéknek, mely a boldogság és szabadság reményében kitépte magát az eddigi vezetők kezéből. A bajok sora gyorsan jelentkezik s mindinkább felismerhetővé válik, de a lassabban haladó társadalmi egész még nem vett róla tudomást; Magyarországnak ezelőtt még nincs nővédelme.

Egyesek lelke azonban már aggódva kiséri figyelemmel a fejlemények irányát, egyesek már látják a sok veszélyt, melyet az uj életkörülmények magukban rejtenek. Ezeknek a keveseknek egyike Pálffy Geraldine grófnő a Nővédő Egyesület alapitója és Bundala kanonok.

Ott látjuk a grófnő szalonjában érdeklődő hölgyek szük körében Metternich hercegnét, kit azért hivott meg alapitónőnk, hogy megismertesse velünk mindazt, amit már a lelkekért aggódó szeretet már megvalósitott. Ez volt az első magvetés. Ebben az időben csak az oltáregyletek és charitati munkát végző jótékony szervezetek dolgoztak. Ekkor nyilt meg az első leánykör, a melyet akkoriban még patronázsnak neveztek.

Ekkor kezdtük megismerni, kit adott nekünk az Uristen Prohászka püspökben s az akkor még kicsiny Nővédő egyesület oly szerencsés volt, hogy egyházi felügyelőjéül nyerhette meg s tagjai igy havonta hallgathatták tanácsait és az ő sasszárnyain emelkedhettek Istenhez. Az egyesület ilymódon rohamosan fejlődött, mindig többen csatlakoztak.

De a társadalomban általában is mindinkább érezhetővé vált, hogy a lelkek világában uj életjelenségek tünnek fel; a szociális charitativ eszméknek püspökünkön kivül, ki mindenfelé beutazta az országot, mindig több és több lankadatlan hirdetője támadt; az uj gondolatokat mindinkább értik, örömmel üdvözlik, elfogadják.

Mind élénkebb az óhaj, hogy az elfogadott gondolatokat megvalósitsák, mindig határozottabb alakot ölt az a vágy, hogy a boldog nők a boldogtalanoknak segitsenek, megkezdődik a vándorlások kora; el kell mennem az én hüséges barátnőmmel, Stoffer Micivel.

Szombathelyre, Fehérvárra, Kassára, Eperjesre, Győrbe, Pápára, Kalocsára, Pécsre Nyitrára, Pozsonyba, Szegedre, Nagyváradra, Szatmárnémetibe, Nagykárolyba, Kolozsvárra, Nagyszombatba, Kecskemétre, Szolnokra, Szikszóra, a nemes lelkek munkára, áldozatokra éheznek.

Szép egyeseknek áldozatkészsége, nagylelküsége, de mikor az ember innen a központból az egész munkateret áttekinti és látja, hogy az alaptónus mindenütt a segiteni akarás, a munkakészség, ha látja mint változik meg néhány év alatt egész katholikus társadalmunknak szine hatalmas vezető gondolatoknak erejében, akkor ez a látvány nemcsak tetszést vált ki az ember lelkéből, hanem mély meghatottságot.

Mélyen tisztelt Hölgyeim! Ha egymás mellé helyezzük társadalmunknak 15 évvel ezelőtti és mostani képét, alig ismerjük fel, hogy a kettő egy. Mi mindenről beszélhetünk, amiről ezelőtt hiábavaló lett volna. *Mi mindent megértenek, ami ezelőtt* hóbortnak tetszett volna, azt mondhatom csak: *a lelkek földjének szine megujult.* Hogy ezt teljesen értsük, csak érinteni akarom egy kis kitéréssel, hogy a Nővédő Egyesületen kivül a fogházmisszió, a férfi és női patronázs-egyesület (s itt büszkeséggel jegyzem meg, hogy a férfipatronázs-egyesület ága is a mi fánk törzséből nőtt, továbbá a Leányszövetség, az egyetemi hallgatónők Szent Margit-köre, a Magdolna-otthon, a Munkásnő-egyesületek, a tisztviselőnők szövetsége, a kath. tanitónők egyesülése, a Szociális Missziótársulat, a Szegényügyi központ stb. mind azóta létesültek, ezeket csakis az igaz meggyőződés és lelkes átérzés teremtette meg ily rövid idő alatt a semmiből, de hozzá kell tennem, az állam hatalmas támogatása mellett. Igazán szerencsés idő, melyben a társadalom a törvényhozó és államhatalom oly megértéssel fog kezet, hogy együtt dolgozzanak.

De visszatérve az előbb elhagyott gondolatmenethez, Báthory Nándornét látom magam előtt, kinek itt nemcsak tollát ismerik, hanem derült, vonzó lelkes személyét is, kit Nagyvárad adott nekünk. Ő nyerte meg a mi váry Sándornénkat arra, hogy Nagyváradon a Nővédelem ügyét kezébe vegye és *ezzel képünkön egy ujabb részlet tünik fel.*

Megnyilt az uj harisnya és keztyüáruház Rákóczy-ut 7 szám Szt. István palota.

Kötött és szövöttáruk, trikok, svetterek, jäger alsók, gyermek kabátok. Dus választék olcsó árak folytonos ujdonságok.

Szent László ősi városa is megkezdi az ezirányu harcot a lelkek érdekében. És hogy milyen alapos és milyen meggyőződéssel, azt mind tudjuk, kik a nagygyüléssel kapcsolatban tartott országos Kath. Nővédő-Egyesület diszgyülésén Óváry Sándorné jelentését hallottuk; ahol a vezetőséget oly mély lelkiség hatja át, ahol a munkát a lelki életnek oly hüséges gyakorlása élteti, mint itt s ahol az ügynek olyan támaszai vannak, mint Szilágyi Dózsa, Mazurek Gyula és mások, ott ez a mostani zászlóbontás nem üres ünnepség, mint amilyennel sokfelé találkozunk; hanem ebben a zászlóbontásban a léleknek azt a mély vágyát látom és köszöntöm, mely ünnepi komolysággal és ünnepi diszben kezd munkához *nem önmaga miatt*, hanem azért, hogy megtisztelje és ünnepelje azt a munkát, melyet szentnek tart s melynek elvégzését komoly elhatározással célul tüzte maga elé.

Ennek a komoly munkának kétszeresen itt az ideje: nemcsak mert sok a baj, hanem mert mások is dolgoznak, kik nehény éve szintén feltüntek képsorozatunkon, de kikről eddig nem tettem említést. Sietve igyekeznek munkájukban előre; pedig ha tudnák, alkotásuk mennyi rombolást jelent és eredményeik mennyi szegényedést. De nem is lehet az másként azoknál, kikre a következők vonatkoznak:

Wenn ihr wüsstet was wir haben,
Wohl vor Neid vergienget Ihr
Wenn Ihr wüsstet, was euch mangelt
Wohl vor Leid vergienget Ihr.

A feministákra ez a strófa valóban áll, hogy némelyek röviden jelezzem, az ő munkásságuk elsősorban nem az erkölcsi nyomor közvetlen enyhitésére irányul, hiszen az ő meggyőződésük szerint sok minden nem is baj, amit mi a legnagyobb aggodalommal nézünk; de irányzatuknak nem is lehet jellemző vonása a lélekmentés, mert hiszen a lélekmentésre minket éppen az a meggyőződés visz, melynek tartalmáról ők nem tudnak és nem is akarnak tudni. Oh, ha azt tudnák, hogy nekünk ilyen kérésünk van! De mivel azt nem tudják, azt sem tudják igy, hogy nekik mijök nincs. Hogyan is agódnék a lelkek jelen és jövő boldogságáért az, aki az Istennel való összeköttetés boldogságáról nem tud és mintegy mellékesnek tartja, hogyan is lépne a lélekért való gond annál igazán előtérbe, kinek tekintete az anyagi megélhetés gondjaiba mélyed, aki földi jogviszonyok szabályozásán elmélkedik, polgári egyenjoguságról álmodozik *s ezek a legfőbb ideáljai természetfeletti inditóokok nélkül*, mert szegény még nem látta Krisztus arcát, még nem hallotta, hogy az ő országa nem e világból való, hogy az ember nemcsak kenyérből él, de minden igéből, mely az Isten szájából jő.

E mellett azonban lankadatlanul dolgoznak és meg kell vallanunk, annyi komolysággal, technikai ügyességgel, elszántsággal és fáradozással, hogy tudásban és szervezettségben megelőztek minket. Erről tanuskodott választójogi világkongresszusuk is, melyről Értesitőnk röviden ezeket mondja. Ebből is látják, m. t. Hölgyeim müködésük legjellemzőbb sajátosságát, ők a müvelt nők egész osztályaihoz fordulnak, őket vonják be saját szellemi világukba és erősen szervezik őket és ezen szervezett gárdával akarják elérni mindazt, ami szemük előtt lebeg: A nők választójogát, a törvények különféle irányu védelmét, a női munkának férfiéval való egyenértékesitését stb. szóval szemük előtt nem a lélek, annak szenvedései, örök érdekei lebeg, hanem kizárólag a nők, még pedig a nők egész osztályainak, *szóval tömegeknek ideiglenes java, legföljebb ethikai célzattal*, de sohasem természetfeletti vonatkozásban.

A többit aztán ismerjük: Ahol az örök eszmék csillagai nem világitanak, ott az emberi szenvedélyek lidércfényei után bolyonganak és meglévén a kellő készültségük, és lankadatlan szorgalmuk *müködésüket határozott térfoglalás* követi, ami könnyen sikerül is nekik mindenütt, ahol elmondhatjuk a kath. nőkről nem azt, amit előbb németül citáltam, t. i. hogyha tudnád, mi hiányzik, hanem ha tudnád, mi van Krisztustól kapott hitedben, akkor féltőbben őriznéd azt, akkor nem történnék meg oly könnyen, aminek képünkön most a közelmultban szemtanui voltunk, hogy t. i. a feministák Szegeden megalakult egyesületébe egymásután léptek be a katholikus nők is, megtéveszti őket a határozottság, mellyel a feministák felléphetnek, annyi öntudattal foglalják el a teret, hogy a német Frauenbund elnöknője joggal kiáltott fel: „Es ist eine Sünde, dass Frauen, die vom Christentum nicht wissen wollen, die ganze Frauenwelt repräsentiesen wollen.“ Mennyivel inkább mondható ez még minálunk, hol szinte égbekiáltó, hogy a nőkérdéssel eddig nem mi foglalkoztunk, mi akik arra hivatva volnánk, hanem olyanok, akikre ugyancsak rámondható, hogy ők sem akarnak Krisztus Urunkról tudni. Aki hozzájuk csatlakozik, az aztán elfelejti még azokat a halvány emlékeket is, melyek nem gyakorolt hitéről lelkében élnek, nincs annál könnyeb, mint hitében gyenge embert más meggyőződésre vinni, mikor még a szilárd embernek is nehéz sokszor a burkolt tanitásokban beadott elméletektől menten maradni. Egy ilyen átalakitó folyamatnak jellemző példáját hallottuk az idei nagygyülés szociális szakosztályán egy kis epizód elbeszélésében, *Szász Zoltánnak* egyik előadása után, mely előadás nem hogy keresztény, de még csak erkölcsi alapon álló felfogást sem tükröztetett vissza és tárgya *a családi élet feleslegességéről* a gyermekeknek nagy állami intézetekben való közös neveltetéséről szólt — mondta egy müvelt és katholikus nő: Talán nem is rossz az, amit Szász Zoltán hirdet, talán csak szokatlan és ha az ő elvei szerint rendezkednék be a társadalom az uj rendet talán épp ugy megszoknók, mint az eddigit. Látják, hogy veszthetni el kincsét az ember, hogy helyette értéktelen kavicsot őrizzen és milyen könnyen bekövetkezik az. Észre sem vesszük, hogy hogyan.

Minap kaptunk *egy levelet* egy tevékeny, katholikus téren müködő hölgytől, melyet *naivsága* miatt emlitek meg szomoru naivsága miatt. Kérdeztük ugyanis, gondoskodnak-e a feministákkal szemben, kik most az ő városuk szervezését vették tervbe — katholikus ellensulyozásról. Azt felelte az illető: óh nincs itt semmi baj, itt nem fog-

AZ ISTEN ÚTJA.

Irta: **Kovács József.**

Ódon cellájában Pál a tudós barát,
Nagy problémán töri őszbe borult agyát.
A Gondviselésről már sokat összeirt;
Rendszerbe önté, mit erről a hit tanit.
De több dolog mégis előtte nagy talány,
Bárhogy is bogozza, nyitjukra nem talál.
Mért van annyi bün, baj, csapás e világon;
Ha a Gondviselés való és nem álom?
Mért szenved az erény? mért vigad a gonosz?
Ilyet türni illik Istenhez, a jóhoz?

— — — — — — — — — — — —

Ahogy eltünődik e kérdések felett
S keresi az utat, mely Istenhez vezet,
Álom borul reá, mélységes, nagy álom.
Angyal szólitja fel: — Jójj, kövess barátom!
Az Istennek utját neked megmutatom,
Csak aztán csitt legyen! a nyelved lakaton!

— — — — — — — — — — — —

Angyal és a barát mennek, mendegélnek
Nagy pusztaságon át, végre tanyát érnek.
Betérnek, szivesen fogadja a gazda,
Ételét, italát eléjök rakatja.
Majd nagy örömében, hogy vendég érkezett,
Megmutatja kincsét az arany serleget.
— Nézzétek, ugymond — e szép billikumot,
Az adta nékem ezt, ki rám haragudott,
Ki kilenc éven át gyülölt, megölt volna,
Tegnap felkeresett e szerény lakomba:
S megölelt, megcsókolt, testvérnek nevezett,
Emlékül adta e szép arany serleget.
Holnapután lesz a pátrónusom napja,
Iszom akkor ebből arra is, ki adta.
Majd más tárgyra tér át a beszéd folyása,
Készül a két vendég további utjára.
Köszönik a jó szót, az izletes étket.
Elbucsuznak . . .
. . . Mennek; amint mendegélnek,
A barát rátekint az angyal zsebére,
Hát majd hanyatt esik, lehül minden vére;
Ott látja villogni a szép billikumot
— Szent Isten! igy kiált, angyalságod lopott!
— Csitt! szólt rá az angyal a nyelves barátra,
Ez az Isten utja! Lakatot a szádra! —
A barát elhallgat; de magában bugja
— A jótól elvenni, ez az Isten utja!

— — — — — — — — — — — —

Délután betérnek egy gazdag tanyára,
Azaz csak térnének, künn áll a gazdája.
Pohár vizet kérnek, ez volt szándákukba,
Nem is köszönnek még, már a gazda fujja:
— Naplopó bitangok! dologtalan herék!
A portámról tüstént loholjatok odébb!
Ingyen élő népnek nem adok semmitse!
Ugyan, ki az ördög hivogatott ide! —
S dörg átkot, szitkokat minden csavargóra,
Sülyeszti, meneszti a tüzes poklokra.
— Jaj, jaj! szól a barát, nagy bűn ezt hallgatni,
Csak a pokolbéli tud igy káromkodni,
Menjünk, menjünk tova! De az angyal csak áll,
Öblös zsebében a billikummal babrál;
Majd kiveszi s igy szól: — No, szitkos gazd uram,
Ez arany serleget én magának hoztam;
Fogadja emlékül s az Isten megáldja!
Nem jövünk mi többé kelmed portájára! —
Elindulnak . . . mennek . . . A barát megszólal:
— Hogy tehetett jót az átkozott gonosszal?
Mért adta neki az arany billikumot,
Mikor az nekünk egy korty vizet sem adott?
— Csitt! szól rá az angyal a nyelves barátra,
Ez az Isten utja! Lakatot a szádra! —
A barát elhallgat, de magában bugja:
— A gonosznak adni, ez az Isten utja!

— — — — — — — — — — — —

Napszállatkor egy rossz vityillóhoz érnek.
Belülről hallatszik lágy, istenes ének.
— Itt jó lélek lakik, szólal meg az angyal,
Mert a nyomorban is Istent áld, magasztal.
Gyerünk be, nézzük meg azt a jámbor lelket,
Elfáradt testünk is egy kissé pihenhet.
Beköszöntnek, hát egy komoly, tisztes öreg
Az „Adjon Isten!“-re im eléjök tipeg.
— Isten hozta hozzám a vándor urakat.
Tessenek leülni, tudom elfáradtak.

Művészi fényképek Amigó József
Helyi és vidéki telefon szám: 706.
műtermében (volt Lembert műterem)
Rákóczi-ut 8. szám.

nak tudni ugy se oly könnyen boldogulni, a mi városunk nem szereti az ő mozgalmukat, csupán egy előadást tartottak, de az nagyon rokonszenves volt, mindenkinek tetszett.

Igy az illető szerint nincs baj, mintha a *befogadás első foka nem a tetszés lenne.* Mi lesz a reánk várakozó szenvedő lelkekkel, ha a mi lelkünkben elalszik az a tüz, melynél ők melegedtek és mi lesz velünk is, ha *kialudt, hamvas üszök* lesz, amit szivünk magában fog rejteni.

A mi feminizmusunk éltető eleme a lékmentés, az örök életet váró, az örök igazságoktól ihletett lélekmentés. Enélkül vázzá lesz az egész nővédelmi mozgalom, mert bizonyos, amit *Foerster* tanár ur mond: *Jede sociale Taetigkeit verflacht geschieht sie nicht aus urpersőnlicher Seelsorge.*

És itt megvan az égből jött tüz, itt az örök igazságok vezetnek. Azért üzvözlöm annyi bizalommal, hittel, reménnyel a nagyváradi zászlót, öntudatos katholikus irányzat lobogója az s akiknek kezében van, azok tudják, hogy mi az ő kincsük s a reájuk szoruló szenvedők kincse, azok tudják, hogy igaz amit Josefine Buttler mond: Wir können andern nur dann zum grőssten Segen werden, wenn wir selbst ein Leben des Sieges führen.

Wir sind es daher einer bedürftigen sorgenvöllen und versuchten Menschheit um uns her schuldig, unser inneres Leben stille, stark, und voller Ruhe zu bewahren in was für aeussere Anfechtungen und Prüfungen oder Widerwaertigkeiten wir auch zu leben haben, dessen Geheimnis ist, in Christo zu bleiben.

Vagyis hitélet, diadalmaskodó lelkiélet nélkül, nem jutunk győzelemre. Nekünk tehát tisztában kell lennünk önmagunkkal és másokkal, de nemcsak ezt: haladnunk és tapasztalnunk is kell, nehogy egyenlőtlen fegyverekkel harcoljunk.

Mélyen tisztelt Hölgyeim. Ki minél többet tud, annál többet szeret, s nekünk annyi szeretetre van szükségünk, azért az ünnepek után folytassuk vagy kezdjük ujra a komoly tanulást és még egyet, tartsanak ki ezentul is, amint eddig is kitartottak a katholikus központ mellett, *mert egységben az erő* és ha tulhalmozott munkáink mellett az összeköttetéseket kevéssé ápolhatjuk is, bizzanak a jövőben, mely elhozza azt az időt, mikor ezt a zászlót Pesten látjuk *annak az ünnepnapnak tiszteletére, mely megpecsételi azt az egységet, mely az ország szivében lakó katholikus nővédő munkásokkal a haza minden leányát összefüzi*, dolgozzanak addig fáradhatatlanul, hogy dicsőséggel koszoruzva lássuk ezt a lobogót, melyet a szeretet most virággal és reménnyel diszitett fel.

Nagyváradi kisiparosok
a kórház épitésénél.

A kereskedelmi és iparkamara átirata

Amikor a munkaidő beállta dacára ezrével hevernek a munkás kezek s ez megbénitja az egész város üzleti életét s ugy a kisiparosok, mint a munkások óriási tömegét a nyomor és a jövő bizonytalansága nyügözi le, minden téren kutatni és keresni kell a módokat, hogy miként jussanak a dolgozni akaró iparosok és munkások foglalkozáshoz, keresethez.

Nagyvárad városa már kiosztott 15.000 koronát a munkanélküliek segélyezésére s ujabb 10 000 korona megszavazására tett előterjesztést. Bizonyára meg is szavazza ezt a törvényhatóság.

De mi ez ahoz a végtelen szükséghez képest, amely ugy a kisiparosok, mint a munkások ezreit fojtogatja?

Talán pillanatnyi segélyre jó, de nem segit a mostani, már évek óta tartó munkahiányon.

Gyökeresebb, hatásosabb segitségre van szükség s erre csak egyetlen mód van: munkát kell adni az iparosoknak és munkásoknak.

A város már megmozdult; megkezdte a honvédtüzérlaktanya épitését, kiirják a pályázatot a közvágóhid és más közintézmény épitésére s ezeket soronkivül munkába akarják venni.

Biharmegye alispánja most tette közzé az uj közkórház épitésére a pályázati hirdetményt. Óriási, egy milliónál többe kerülő épitkezésről van szó, amelynek biztositása a helyi ipar részére elsőrendü kötelessége mindazon tényezőknek, akik hivatva vannak az iparosok érdekeit megvédeni, előmozditani.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara, hivatásának tudatában, meg is tette ez irányban a lépéseket. Átiratot intézett Biharmegye törvényhatóságához, amelyben rámutat a közszállitási szabályzat azon rendelkezésére, hogy a versenytárgyalásokra vonatkozó hirdetmények akként szövegezendők, miszerint az egyes munkanemekre külön-külön is lehessen ajánlatot tenni. Kéri a kamara, hogy a vármegye a szabályrendelet figyelembevételével hirdesse meg a pályázatot.

A pályázati hirdetmény igy is lett kiadva. Azonban a vármegye intéző körei valóban üdvös dolgot cselekednének, ha a munkálatok kiadásánál különös tekintettel volnának a kisiparosokra s a szakmunkák egy részével legalább a kisipart támogatnák. Végre is Biharvármegyére sem lehet közömbös, ha székhelyének ipara boldogul, fejlődik.

Az albán fejedelmi pár.

Durazzó, márc. 7.

Dróttalan távirat jelenti, hogy az albán fejedelem és felesége délután három óra tájban Durazzóba érkeztek.

Kenyerem, sóm, vizem szivesen megosztom,
De egyéb bizony nincs, szegény az én sorsom!
— Hát ezt mi is látjuk, válaszol az angyal,
Hogy itt a szegénység határos nyomorral.
De mondja csak öreg, mi lehet az oka,
Hogy nem gyüjtögetett erre a vén korra? —
Az öreg megdöbben, sziven van találva;
Kezd megnedvesedni a szemepillája.
S mig ingeujjával könyjét törülgeti
Az élete sorját beszélni igy kezdi.
— Volt nekem jó földem, volt nekem szép házam;
Volt szorgalmas, gondos, áldott hitestársam;
Magam is jó voltam ifjukorom óta,
Áldassék szent neve a Mindenhatónak!
Hogy mégis itt vagyok a szegénység vackán,
Ugyan kit okozzak? — A szivemet!? azt ám!
Mert a szivem oka, hogy ide jutottam,
Sok szegénynek baján hamar megindultam.
Sokért jót állottam, soknak kezes voltam.
Egyszer jött az irás: fizess kezes mostan!
Elvette a törvény házamat, földemet,
Utánuk a bánat áldott hitvesemet.
Igy jutottam én e koldus szegénységre;
De senkit se bántok, nem átkozok érte.
Az Istent dicsértem, mig volt gazdagságom,
Most a nyomorban is az ő nevét áldom.
S ingujjával megint szemét törülgeti,
Felcsillognak benne jó szive gyöngyei.

Angyal és a barát szintén alig birnak,
A feltörő könnyel ők is csaknem sirnak.
— Te szent vagy öregem, szólal meg az angyal,
Téged még az Isten egykor felmagasztal.
Csak szolgáld hűséggel, mindvégig kitartva,
Meglásd, rád ragyog még a szerencse napja.
De most már indulunk, jóságod köszönjük,
Hogy kis vityillódban oly jól pihenhettünk. —
Elbúcsuznak... mennek. Egyszer csak az angyal
Hirtelen megfordul s nyilként visszanyargal,
Rágyujtja a kunyhót szegény, szent öregre,
Aztán uccu neki! mintha ott se lenne.
A barát, amikor a tüzet meglátja,
Rémülten égnek áll minden hajaszála.
— Mit csinált? igy kiált, megint angyalságod?
A szegénynek kárt tett! még ilyet kilátott!
Földönfutóvá lesz most már a szent öreg,
S hogy ön azzá tette, mivel okolja meg?! —
— Csitt! kiált az angyal a bosszús barátra,
Ez az Isten útja! lakatot a szádra! —
A barát elhallgat. de magában búgja:
— Szegénynek kárt tenni, ez az Isten utja! —

— — — — — — — — — —

Mikor öreg este borult rá a tájra,
A két vándor már egy erdős hegynél jára.
Erdős hegy tövében áll a szép vadász-lak,
Éjjeli szállásra oda bekopognak.
Bár ne tették volna! keményen megbánták,
Mikor az erdész e fogadóját hallák:
— Kóborló rongy népség! mit kerestek itten,
Hol adjon Istenre fogadj Isten nincsen!
Én azt, kire kértek, az Urat nem félem,
Mióta elvette édes feleségem;
A szegény embert se nézem olyan lénynek,
Aki szánalmamat érdemelhetné meg!
Gyülölője vagyok az egész világnak;
Nem élek senkinek, csak kis fiacskámnak;
Menjetek másfelé, én nem adok szállást!
Fiam, édes fiam, gyujts meg azt a lámpást;
Ezt a két vándorlót vezesd el a hidig,
S világitsd meg nekik az általmenésig;
Mert ha e kóborgók a mélybe zuhannak,
E világon többé nem vándorolgatnak! —
A gyermek szót fogad s lámpával kezében,
Elvezeti őket a kertnek végébe.
Ott zuhog a mélyben a vad hegyi patak,
Fölötte keresztül karfázott hid halad.
Megáll a hidlábnál; de az angyal kéri:
— Édes, jó gyermekem, vezess által végig;
Ott túl megköszönjük, hogy olyan jó voltál,
Szegény vándoroknak hogy útat mutattál. —
A gyermek készséggel enged a kérésnek,
Egynehány perc alatt már a túlra érnek.
Hát amint túl érnek, felujong az angyal;
Átfogja a fiút ölelő két karral;
Csókolja, öleli, öleli csókolja,
S egy pillanat alatt a mélységbe dobja....
A barát két szeme a szikrákat hányja;

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS
Telefon 956. sz.
műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Uj vashidfő mellett.
Gépek villanyerőre felszerelve. — Készitünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.
Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.
Tervekkel és rajzokkal
kivánatra dijtalanul szolgálunk.

A rendőrfőkapitány jubileuma.

A rendőrség ünnepe. Üdvözlések.

*

A házi keretek mellett is imponáló diszszel és őszinte spontán megnyilatkozások közt folyt le *Gerő* Ármin Nagyvárad város főkapitányának harmincéves szolgálati jubileuma. Már a reggeli órákban meglátszott a rendőrségi traktus első emeleti részén, hogy a rendőrség nagy ünnepre készül. A hivatalos helyiségekben alig-alig ment a munka.

A hosszu folyosón a főkapitány szobájától a rendőrségi irattárig diszes szőnyeg boritja a szürke aszfaltot. Délelőtt tiz órakor csendben felvonul ötven diszruhás rendőr és tüzoltó. Ragyogó sorfalat állanak két oldalt az irattár ajtajáig.

Lent az udvaron csillogó diszben egy szakasz lovasrendőr áll. Vasszobrok. Mikor a főkapitány elindul a pompásan feldiszitett terem felé, lent és fent mereven tiszteleg az egész rendőrgárda.

A szomoru, szürke irattár illatos terem lett. Egyenesen meglepő a diszités. Beboritották a földet, a falakat drága szőnyegekkel, *Guttmann* Izsó képkereskedő képei diszitik a falat, pálmák, délsarki növények adnak a képek meleg tónusa mellé elevenséget.

A felső részen aranyos, biboros baldachin áll, előtte a magasból ibolyákkal kirakott tábla hintázik, rajta ez a két évszám: 1884—1914.

Az összes rendőrtisztek diszruhában sorakoznak. Gráczer Lajos tüzoltóparancsnok, Mezey Gyula, Egely Lajos, Dajka Endre és Réz Bertalan rendőrkapitányok küldöttséggé alakultak és meghivták *Gerő* Ármint a jubileumi terembe.

Jánossy Gyula üdvözli a főkapitányt.

A rendőrtisztek aranyos galériája közt állt meg *Gerő* Ármin, akit a terembe léptekor szünni nem akaró lelkes éljenzéssel fogadtak. Majd *Jánossy* Gyula főkapitányhelyettes szép beszéddel üdvözölte a jubilánst.

— Mint embert, — mondotta, mint rendőrtisztviselőt és mint hivatalfőnököt egyformán megilleti ez a bensőséges, meleg ünnepség, a melyre összegyültek a jelenlevők, a távollevők nevében is. Egész Nagyvárad város ünnepel ebben a teremben most. A város közönsége nagy előkészületeket tett a jubileum megülésére, de a főkapitány maga közölte kérelmét, ő hozta nyilvánosságra és tisztelői respektálták az ő kivánságát. Harminc esztendő nagyon nagy idő köztisztviselői pályán, de kétszeresen nagy a rendőrtisztjén, amelyen állandóan a napok legideg- és energiaölőbb eseményein visz keresztül. Csak kiválasztottak érhetik meg erejök teljességében ezt a jubileumot. A város szeretetében ünnepli most Gerő Ármin főkapitány harminc éves jubileumát. Harminc évvel ezelőtt a kicsi Nagyvárad csekély rendőrségétől óriási fejlődést vitt a mostani nagyváros hatalmas policiájáig, ebben a munkában oroszlánrész jutott a jubilánsnak, aki mint rendőr, országszerte elismert tekintély, büszke rá a rendőrsége. Mint hivatalfőnök megbocsátó és nemesszivü volt mindig, sőt ellenségeket szerzett magának, annyira exponálta magát alkalmazottaiért. Áldást kér a további müködésére.

Zugó éljenzés követte Jánossy Gyula beszédjét.

Gerő Ármin válasza.

Jánossy Gyula meleghangu üdvözlő beszéde után *Gerő* Ármin főkapitány meghatottan mondott köszönetet az őszinte óvációért. Többek közt a következőket mondotta:

— Kedves Barátaim! Harminc éves hosszu pályámon nevezetes dátum ez a mai, amelyre megengeditek, hogy egy pillanatra visszatekintsek. Elsősorban is hálát rebegek az isteni Gondviselésnek, hogy ezt a napot testilelki erőben megérhettem. De végtelen hálával emlékezem meg arról a fenkölt lelkületü férfiuról, *Beöthy* László volt főispán urról, aki ezelőtt 14 évvel erre az állásra kinevezett.

— Kedves Barátim! Egy ilyen jubileum alkalmával a jubiláns visszaemlékezik egész pályafutására. Bizonyára ti is elvárjátok ezt tőlem. De én képtelen vagyok ebben az ünnepélyes percben életem legszebb részében visszagondolni, erőt venne rajtam a meghatottság és ajkamon elakadna a szó . . . Egyet azonban kiemelhetek és ez az, hogy 30 év munkájával, eredményeivel nyugodtan állok a nyilvánosság itélőszéke elé! Nyugodtan mondhatom, hogy a reám bizott törvényes hatalmat mindig pártatlanul kezeltem, nem engedtem semmiféle jogosulatlan befolyásnak, akár felülről, akár alulról jött legyen is az! . . .

— Egyforma ambicióval dolgoztam 30 év alatt ennek a városnak haladásáért. A nagy fejlődési processusban kivételesen fontos szerep jutott a rendőrségnek, mely mindig derekasan állotta helyét. Mióta szerencsém van e kiváló testület élén állani, mindig az volt a célom, hogy a közrendet simán kell megvédeni. Izgalmas politikai és társadalmi viharokat éltünk át, sztrájkok, tüntetések között állottunk mint a társadalom katonái, sokszor néztünk farkasszemet felizgatott tömegekkel, de nálunk soha nem folyt vér! Legszebb sikerünk ez, mert mi a béke katonái vagyuk! . . .

Ezután a kölcsönös bizalom, a kollegiális szeretet és kötelességteljesités hatalmas erejéről beszélt, majd kérte továbbra is tisztjei és az egész rendőrség eddig tanusitott szeretetét, melyet ő viszont igért. Ezután is jó barát és igazságos előljáró lesz befelé, kifelé pedig lankadatlan küzdő, aki szeretettel és kitartással fogja védelmezni derék tisztviselőit. Végül Isten áldását kérte mindnyájuk munkájára.

Külső üdvözlések.

Már jóval a jubileum előtt elhalmozták üdvözlésekkel Gerő Ármin főkapitányt. Elsők közt volt gróf *Széchényi* Miklós v. b. t. t. váradi püspök, aki még Mentoneból küldött táviratot. Az Országos Rendőregyesület nevében *Váczy* József kassai főkapitány üdvözölte a jubilánst.

Igen sok város rendőrfőkapitánya sietett felkeresni jókivánságával Gerő Armint, igy *Somogyi* Szilveszter Szegedről, dr *Hadady* Kolozsvárról stb.

Az ünnepély lefolyása után a főképitány visszavonult hivatalos helyiségébe, ahol több kitünőség üdvözlését fogadta. Első volt *Hlatky* Endre főispán. Majd *Kőszeghy* József városi főmérnök vezetése alatt a mérnöki és épitészeti kar tisztelgett.

A gratulálók közt ott voltak:

Ránffy honvédezredes, dr Sas Elemér főispáni titkár, Ember Géza törvényszéki biró, Csanády altábornagy, lovag Henriquez altábornagy, Kiss csendőralezredes, dr Baróthy Pál kir. vezető ügyész, dr Thury Endre kir. ügyész, Bozsics cs. és kir. kapitány, Kuhn Frigyes cs. és kir. százados, Mihályházy Kálmán ny. táblabiró, dr Grósz Menyhért törvényszéki orvos, Kránczly Kálmán megyei árvaszéki ülnök, dr Rosinger Arthur városi vegyész, dr Gerő Sándor törvényszéki orvos, Bihari Ákos szinmüvész, stb.

Öklét emelinti rettentő csapásra.
— Mit tettél? igy kiált, óh angyal, mit tettél?
Ártatlan gyermeket a halálba küldtél! —
— Csitt! rikolt az angyal a dühös barátra,
Ez az Isten útja! lakatot a szádra! —
De a barát többé hallgatni nem akar,
— Átkozott ördög vagy! kiált és nem angyal!
Luczifer fajtája tud ily gonosz lenni!
Távozz tőlem sátán, nem foglak követni! —
...Vakitó fény árad ekkor le az égből,
Az angyal alakja dicső lesz a fénytől.
A barát elkábul s földre bukik arccal:
— Istenem! igy kiált, hiszem már, hogy angyal!
— Hiszed! szól az angyal, halld meg hát, mit mondok:
Istennek útjai vizsgálhatatlanok.
Végtelen tervei elméd gyűszüjébe,
Bárhogy is akarod, sohasem férnek be.
Véges a végtelent soha fel nem fogja,
Kis gödör a tengert be nem fogadhatja.
S hogy Isten a rosszból is jót tud kihozni,
Az ő szent utjait kifogom bogozni.
Vigyázz hát, barátom, s magadnak jegyezd meg,
Hogy Isten utjai igazak, jók lesznek:
Az arany billikum, amelyet elloptam
A jótól s a rossznak ajándékba adtam,
Mérgezett anyaggal volt bizony bevonva
S a szitkozódónak halálát okozta;
Mert még az nap este, hogy belőle ivott
Lebukott székéről és szörnyet halt legott...
Az a jó, szent öreg, kire a vityillót
Rágyujtám, megkapta már az érdemelt jót
Mikor kis kunyhóját ujra épitgette
A földben sok kincsre bukkant ő kegyelme.
Ez a fiu pedig nagy gonosz lett volna.
Tisztes családokat rabolva, gyilkolva
Élt volna egykoron rongy, lator életet,
Mig most, mint ártatlan megdicsőülhetett.
Az erdész is egykor megbékül Istennel;
A halálos ágyon, mint hitvalló hal el.
A magános lét majd lassan rávezeti,
Hogy Istennel szemben az ember csak semmi
És e semmiségnek a beismerése
Elvezeti őt is az Isten elébe.

— — — — — — — — — —

Igy szólt s mint a villám felszökött az égbe;
A barát is ébred, eltünt álomképe.
Hidegveritéket törül homlokáról
S elkezd elmélkedni hosszu, nagy álmáról.
Elmélkedik mélyen, elmélkedik soká,
Álmából ezt a nagy tanulságot voná:
A lét ezer bogát, a lét ezer baját,
Sok-sok esélyeit, temérdek zavarát
Csak Isten látja át, csak Isten fejti ki;
Fenséges mühelyét értelme vezeti.
Az ő mühelyében az emberi elme
Nemhogy mester, de még inas se lehetne.
Ne bántsuk meg tehát a bölcs, kegyes Atyát,
Mikor kis értelmünk tervein át nem lát.
Nyugodjunk meg szépen abban a tudatban:
Amit az Isten tesz, az legbölcsebben van.

TELEFON 10-70. LIFT. TELEFON 10-70.
MODERN FOTOGRAPHIA DAJKOVITS
SPECIALISTÁJA Nagyvárad. Sas-palota.

A városi jegyzői kar Jurieskai Barna tb. tanácsos vezetése alatt jelent meg. Ott voltak: Dr Molnár Imre, Pásztor Bertalan, Hering Sándor, dr Fráter Kálmán.

Délután a nagyváradi hirlapirók tisztelegtek a főkapitánynál.

A nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara meleg hangu üdvözlő levelet küldött.

SZIGLIGETI EDE.

A Szigligeti-Társaság ünnepélye.

Ma van évszázados fordulója, hogy Szigligeti Ede, a magyar drámairodalom büszkesége, a népszinmü megteremtője megszületett.

Itt Nagyváradon kezdte meg ragyogó, de először még göröngyös pályáját.

Szigligeti géniusza nem emelkedett irodalmunk ragyogó Napjai közé, de irodalmunk egén a szelidfényü csillagok között mégis annyira kiválik, hogy mindenki ismeri, mindenki szereti.

A legtermékenyebb magyar drámairó volt.

Megteremtette a magyar népszinmüvet. A Szökött katona, a Csikós, a Két pisztoly. — vagy drámái: A fény árnyai a Trónkereső, a Liliomfi — élnek a költő halála után is, élnek ma is, amikor mi szivjuk magunkba az ébredő tavasz langyos levegőjét, és élni fognak akkor is, amikor nekünk már majd csak porszemeink fognak kóválygogni és kergetőzni az ablakon beszürődő tavaszi napsugárban. És élni fog talán legtovább ősi és halhatatlan jellemvonásunkkal együtt annak remek szatirája: a Fenn az ernyő nincsen kas.

A drámairó, ki száz darabjával ezernyi estéken mozgatta meg a sziveket és lelkeket, — ma mint jubiláns jelenik meg.

Az ő darabjai még ma is zsufolt házat csinálnak. A közülünk rég eltávozott, de emlékünkből ki nem haló Szigligeti Edének ma van a 100 éves születési évfordulója. Az ő nevét viselő Szigligeti Társaság ma nagyszabásu ünnepélyt rendez a tiszteletére. Ma délelőtt 11 órakor a kir. kath. jogakadémia disztermében a Társaság felolvasó ülést tart a következő müsorral:

Elnöki megnyitó, elmondja *Rádl* Ödön, a Társaság elnöke.

Szigligeti életrajza, irta és bemutatja *Somló* Sándor, a Társaság rendes tagja.

A felolvasó ülés után a Szigligeti Társaság kivonul a Bémer-térre, hol Szigligeti Ede emlékszobrát koszoruzzák meg. Délben 1 órakor a Pannónia éttermében társaslakoma lesz.

Az ünnepség befejezése este fél 8 órakor a Szigligeti szinházban lesz, amikor is szinre fog kerülni Szigligeti egyik kiváló népszinve „A két pisztoly", mint diszelőadás.

Ma az emlékezés ünnepe lesz és a Szigligeti Társaság s a váradi közönség méltóan fogja ünnepelni nagy fiát, Szigligeti Edét.

A Kath. Nővédő Egylet ünnepe.

Ünnepély a főgimnázium disztermében. — Farkas Edith előadása a keresztény feminizmusról. — A mai zászlószentelés.

*

A Nagyváradi Katholikus Nővédő Egylet ragyogó keretek között jelent meg tegnap a nagy nyilvánosság előtt, fényes ünneppel vezette be a mai zászlóavatást, amikor a Nőegylet kibontja hófehér zászlóját, hogy még nagyobb nekilendüléssel, szélesebb körökben végezze áldásos, apostoli munkáját, amely munka méltó bizonyitéka a keresztény feminizmus igazi nagy hivatásának.

Különös játéka a véletlennek, hogy éppen ma van a feministák ünnepe, a nők napja is, amikor a kath. nőmozgalmak ülik első diadalukat Nagyváradon. Nem akarunk összehasonlitásokat tenni, — megtette azt helyettünk különben is Farkas Edith — nem élesitjük ki a kontrasztokat, azt azonban meg kell állapitanunk, hogy a Nővédő-egylet, a kath. akcióknak egyik legszebb hajtása szép, komoly és értékes eredményekkel bizonyitotta és bizonyitja be, hogy szükség van rá, hogy hivatást teljesit és éppen ezért tudta magához kapcsolni a város társadalmának széles rétegét.

Emelte az ünnep fényét, hogy a zászlóanya tisztét *Farkas* Edith alapitványi hölgy, a nőmozgalmak lelkes apostola, a Szociális Missió társulat elnöknője vállalta el. Farkas Edith Stoffer Máriával tegnap délelőtt érkezett Nagyváradra. Özv. *Óváry* Sándorné, az egyesület elnöknője látja őket vendégül.

Az ünnepély

tegnap délután 5 órakor a főgimnázium disztermében folyt le nagyszámu fényes és előkelő közönség részvétele mellett. Ott voltak Fetser Antal fsz. püspök, Grócz Béla, Vucskics Gyula dr kanonokok, dr Bozóky Alajos udvari tanácsos, Szmetka L. Ödön, Heilinger József, Schwartz alezredes, Imrik Zoltán és Halász plébánosok, dr Bochkor Mihály, Tóth táblabiró, stb. A jelen volt diszes hölgyközönség sorában ott láttuk a következőket: Özv. Óváry Sándorné, Stoffer Mária, dr Személy Kálmánné, Nagy Ödönné, özv. Bulyovszky Józsefné, Óváry Klárika, Bulyovszky Erzsike, Harmathyné, Gyurkovics Kornélné, Székely Sándorné, dr Fráter Imréné, Buzássy Albertné, Huzella Gyuláné, Agoston Péterné, Muresán Valérné, Kazinczy Gézáné, Kanzinczy Mária, Varró Domokosné, Varró Zsófika, Verner Kálmánné, Piacsek Sándorné, Jancsó Lajosné, Szeghy Jolán, Amigó Mariska, Sándor Albertné, özv. Olasz Akosné, Somogyi Gézáné, Hutschenreiter Ida, Németh Amanda, Jablonszky nővérek, Balogh Kálmánné, Justh Magda, Justh Károlyné, Békéssy Piri, Désy Mariska, Komlóssy Etelka, Kinzelné, Fetser Ilka, Sártory Endréné, Frölich Jánosné, Karácsonyi nővérek, Baranyi Boriska, Gyöngyössy Erzsike, Gyöngyössy Istvánné, Bán ezredesné, Hanzély Kálmánné, özv. Grunwald Henrikné, stb. stb.

Szilágyi Dózsa megnyitó beszéde.

Általános figyelem közt emelkedett szólásra *Szilágyi* Dózsa prem. tanár, az egyesület agilis vezetője, aki a következő lelkes, szép, nagyhatásu beszédet mondotta:

Ez az ünnep az evangélium ünnepe, a „Könyvek könyvének" az apotheozisa, dicsőitése.

Bár századok viharzottak el; nemzeteken és birodalmakon domborulnak a sirok; bár a müvelődés, haladás, feltalálás mámorában élhet az emberiség: de minden kor, minden nemzet, minden hely emberének örök szive csak az evangelium *lélektani mélységeiben* találja meg igényeit, az igazi énjét.

A szélsőségek és egyoldaluságok kora a kutatásban és családásban kifárad, végre is önmagára eszmél. Kisérletezik az eszmékkel, mint a fizikai müszerekkel: sok elmét félrevezet, sok szivet összetör, de irányt nem talál, csak bolyong.

Egyszer imádja az ént; a boldogságot az „én" elérhetetlen, megvalósithatatlan függetlenségében, a szélső, a lázadó individualizmusban keresi, pedig ez az egyénnek és a társadalomnak a halálát jelenti.

A független „Én" a szenvedélyek féktelenségét jelenti, ez pedig belső és külső forradalomba vezet.

Majd megtagadja lázas korunk teljesen az egyén függetlenségét és a szélső kollektivizmus vaskarmaiba szoritja, amelyben nincs család, nincs tulajdonjog; feloldódik az egyén, mint a csepp a tengerben.

Természetünk tiltakozik ez ellen, mert az, hogy csak egyénileg fejlődhetik, hogy csak saját bensejében találhatja meg a boldogságát, elveti a kollektivizmus rabszolga jármát.

Ime két szélsőség. Mindakettővel boldogitani akarnak. Mivel kettő, bizonytalanságot jelent; mivel csak egy óriási hullámverés ez, de nem talaj, amelyre épiteni lehetne, nem lehet a fejlődés alapja.

Rousseau vádolja és *átkozza a müveltséget, társadalmat*. Szerinte ez romboló erőt, nem a tehetség kifejlődésének terét jelenti. Az őserdők mélyében akarja nevelni az embert, ahol halálos ellenségét, az embert és kulturát nem láthatja.

Mások meg a *müveltséget imádják*, a kulturát istenitik és azt hiszik, hogy az embert boldoggá, naggyá, megelégedetté a tudomány, a művészet, a technika paradicsomában tehetik.

Rousseau embere nem létezik, ennek nincs létjoga és képessége, mert nem lehet eltépni a kötelékeket, amelyeket a természet csinál.

Nem lehet kitépni a szivből, amit a természet rejtett el benne.

De a kulturát se lehet Istenné tenni.

A kultura jelenthet egy földi paradicsomot, de nem mennyországot.

Lehet az és az is az értelem, ihlet megnyilatkozása, *de nem maga a szív*.

Szerezhet magasztos pillanatokat, esztétikai mámorba ragad, de *egész életet* nem adhat, *örök igényeket* ki nem elégithet.

Felső légkörbe emeli a szellemi „Ént" és ennek diadalutját jelenti; de nem képvisel megfelelő erőt a szenvedély dinamikájával szemben.

Az életet disziti, virágos szőnyegen vezeti, de életproblémákat nem oldhat meg.

Szóval se a forradalmi Énben, sem a kollektivizmus bilineseiben, se az őserdők

Győződjön meg róla, hogy a
Kolozsvári „Kristály" Gőzmosógyár
FEST TISZTIT MOS A LEGSZEBBEN.
Az ország több mint negyven nagyobb városában képviselve.
FONTOS! Nagyváradi fiók: Zöldfa-utca. Weisz Bernáttal szemben.

mélyében, se a kultura fényes palotájában nem találok igazi templomot.

Csak egy ut van, amely megment a szélsőségektől, a kinos bizonytalanságtól, a megrázkódtató kisérletezésektől.

Csak egy erő van, ami mindent tud harmonizálni: az egyént és társadalmat, a természetet és kulturát, a szivet és Ént.

Az evangelium.

A történet ezt nem halványitotta el, hanem értékét igazolja.

A kultura feleslegessé nem tette, hanem szükségét fennen hirdeti.

Micsoda örök értéket képvisel az, ami minden kornak, minden nemzetnek, minden igénynek, egyénnek és társadalomnak, jólétnek és tragédiáknak egyaránt szól.

Melyik ember nem a saját koráé?

Melyik irodalmi termék nem viseli kora és nemzetének bélyegét magán?

Ki tud ugy szólni, ki tud ugy irni, hogy szava vagy tolla az örök ember minden igényeire, minden korban felelne?

Az evangelium az isteni mü, amely mélysége miatt minden koré és minden emberé.

Ennek elvei nem egyszerü mondatok, *hanem fénycsomók*, amelyek lényegökben mindig ugyanazok, de a hullámzó eszmék, a változó társadalmak jobban megértik, mélységüket napfényre hozzák és korra, egyénre alkalmazzák.

Napirendre tértek a humanizmuson, reneszanszon, forradalmon: de az evangelium igazságain nem lehet. Ezt mint a köd elfedhetik, de végre napként keresztül tör fényével. A felhő, eső, köd, tomboló vihar eltemethetik valamely vidék szépségét, de mikor a nap kisüt, annál jobban jut az érvényre. Az ész és szív mámorában eltérhetünk tőle, de mint a tékozló fiu, kinjukban felkeresik azt.

Mit mutat ez? Az evangelium az emberi természet és társadalom leghivatottabb és leghitelesebb értelmezője.

A mi nővédelmi egyesületünk az evangelium öröklámpája, ennek fényéből meriti gondolatát, olajából gyógyitó cseppjeit, tartalmából erkölcsi értékét.

A zászló avatás evangeliumi hitvallás. Csak ugy értékes jelvény, csak ugy lesz az több, mint selyem vagy festett kép, ha a zászlóavatás egyuttal meggyőződést, erőt, életet, jellemet jelent.

Az evangeliumi elvek apostolát és társadalmi értékesitőjét üdvözlöm Farkas Edith alapitványi hölgyben a Nagyváradi Katholikus Nővédő Egylet és az ünneplő közönség nevében, aki apostoli hivatásból és apostoli mélységgel tárja fel müködésével azt a kincses bányát, amit az evangelium rejt magában.

Legyen ez az ünnepély és zászlószentelés az elvek ünnepe, elhatározások megindítója, uj lelkesedés keltője, hogy müködésünk fényt árasszon az evangeliumra, az pedig hozzon nekünk erőt és dicsőséget.

A zugó tapsvihar után Szokoly Erzsike szép zongoraszáma következett, amelyet a közönség lelkesen megtapsolt.

Igen nagy tetszést aratott a következő szám. *Kürti* István saját szerzeményü gyönyörü szép Elegiáját adta elő gordonkán igazi müvészettel, Resch Mihály zongora és Holczer Antal hegedü kisérete mellett. Dr *Krüger* Jenő éneke családi gyászára tekintettel elmaradt.

Végül *Farkas* Edith jelent meg a pódiumon, akit zajos és lelkes ovációkkal fogadott a közönség. *A keresztény feminizmus* cimen tartotta meg mély hatásu, gondolatokban gazdag, gyönyörü előadását, a melyet lapunk vezető helyén egész terjedelmében közöljük.

Előadása végén szintén szünni nem akaró tapssal ünnepelte a közönség Farkas Edithet.

Felülfizetések.

Az ünnepélyen a következők fizettek felül:

Bilinszky Soltérné 2, Marne Julia 1, Baan ezredesné 2, Niedermann Antalné 2, Ercsey tanitó 1, Fröhlich Jánosné 2, Jancsó Lajosné 1, Vucskics Gyula 9, Tranta Antalné 1, Grócz Béla 9, Hanzély Istvánné 1, Piacsek Sándor 1, Piacsek Sándorné 1, Szmetka L. Ödön 1, Halász Gyula 2, Fetser Antal 18, Gyurkovits Kornélné 4, Gyöngyösi Erzsi 1, Bozóky Gyula 1, Sártory Endréné 1, Bochkor Mihály 1, Imrik Zoltán 1, Gálfy Sándor 2, Schriffert Béla 1 korona.

A felülfizetésekért ezuton mond köszönetet a vezetőség.

A mai zászlószentelés.

Ma reggel 8 órakor lesz a zászlószentelés az ujvárosi Szent László templomban, amelyet gróf Széchényi Miklós megyéspüspök végez.

A zászlószegek beverése 10 órakor lesz a Kath. Legényegylet nagytermében Telekyutca 13. sz., amelyre — az ünneprendező bizottság kéri a közönséget — hogy a jeligét leirva hozza el megőrzés végett.

Angyal Ilka ünneplése.

Lázas készülödés a szinpadon. — Az ajándékok A közönség virágesője. — Üdvözlő beszédek.

A festett világban tegnap este felemelően őszinte ünnep volt. Egy ragyogó, forró nézőtér előtt állott egy művésznő, fehér selyemben és ezer virág hullott lábai elé. A nagyváradi közönség még aligha hódolt ilyen impozáns módon a szinpadi királynők előtt, mint tegnap este *Angyal* Ilka jubileumán. Husz percig tartott, mig a szinpadról kihordták a drága ajándékokat, babérkoszorukat, virágkosarakat és összeszedték a virágeső apró csokrait.

Az örökké szép és finom művésznőnek szóltak ezek a hódolati jelvények és ő megható állott közöttük. Egy ilyen estéért él minden ember szive s boldog lehet Angyal Ilka, hogy ő ezt az estét művészi tehetsége, testi-lelki ereje teljében érte meg.

Az imponáló jubileumról, amely a maga nemében páratlan szinházi esemény volt, a Tiszántul munkatársa a következőkben számol be:

Rendezik a szinpadot.

Esti fél hét órakor kezdték a szinpadra hordani a napok óta kiállitott ajándékokat és koszorukat. Sudermann Otthonának első felvonásbeli diszletei vannak a szinen (ódon, aranybutoros szoba). Hét órakor az egész társulat fent van, a nők pazar estélyi toiletteben, a férfiak frakkban. A hangulat izgatott Erős parfüm leng az egész szinpadon.

Először a babérkoszorukat helyezik el. A szinpad közepén zöld grupp lesz.

A babérkoszoruk a következők:

Angyal Ilka jubileuma alkalmából Nagyvárad 1914. Nagyvárad város közönsége. (Piros szallag, arany betük.)

— Az Országos Szinészegyesület Igazgató Tanácsa — Angyal Ilkának. (Piros szallag, arany betük.)

— Ilusnak 30 éves jubileuma alkalmából Szeretettel Miklós, Mariska. (Piros szallag, arany betü.)

— A szinügyi bizottság Angyal Ilkának. (Piros, fehér kék szallag, arany betük. Mellette egy diszruhás hajdu áll.)

Középen kék virágok közt áll egy nagy ezüst kehely. Ezt a debreceni szintársulat küldte. A gyulai publikum 12 személyre való ezüst evőeszközt küldött. Zöld bársony kazettában különböző ékszereket kapott több nagyváradi uri asszonytól. A nagyváradi szintársulat ajándéka 6 személyre való ezüst teázó készlet. A doboz felső lapján ezüst plakett, rajta ez áll:

— Angyal Ilusnak — szerető kollegái. Nagyvárad. 1884—1914. febr. 28.

Az ajándékok körül nagy a sürgés-forgás. Angyal Ilka öltözőjét gyönyörüen feldiszitették s 7 óra előtt néhány perccel tisztelgett nála a jubileumot előkészitő hölgybizottság három tagja és átadták a gyüjtés eredményét.

A bizottság tagjai voltak: Butyka Lajosné, Szentléleky Kálmánné és Laszky Arminné. Aranyakban átadtak Angyal Ilkának ezerkétszáz koronát és a zöld kazettát, amelyben kétezer korona értékü ékszer volt.

— Ezt küldi Önnek a nagyváradi közönség, mondták a hölgyek. Az első nagy öröm tehát már az öltözőben érte Angyal Ilkát.

Ugyancsak ide küldött szeretete jeléül F. Károlyi Leona egy gyönyörü antik órát s egy kis leány egy bájos kézimunkát. Ezenkivül volt husz csokor és tizenegy virágkosár.

A közönség előtt.

Leirhatatlan az a lelkes tapsvihar, amivel a sötét nézőtér fogadta a ragyogó rivalda előtt megjelenő *Angyal* Ilkát. Előzőleg *Várady* Aladár dirigálása mellett a zenekar eljátszotta Rossini Semiramisának klasszikus nyitányát. Ezalatt a szinpadon Angyal Ilka izgatottan várta a függöny felgördülését.

Szentgyörgyi Mártha és *Kerényi* Irén karján jelent meg a publikum előtt a jubiláns. A forró, illatos levegőjü nézőtér felől dübörögve érkezett a szinpadra négyezer tenyér csattogása. Az egész szintársulat pompás millieut varázsolt Angyal Ilka köré, aki könnyekig meghatva hajlott meg a viharos taps előtt.

Nagyváradi Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság
Nagyvárad, Össi-tér. Gazdasági gép-, eke- és keskenyvágányu vasutak gyára; vasszerkezetek, közlőművek, gépjavitó-műhely, műszaki-iroda. Telefon 340. sz.

Öt percig tartott ez a szónélküli ünneplés. Aztán *Erdélyi* Miklós előlépett és a következő beszéddel üdvözölte Angyal Ilkát:

— Kedves Ilus!

Szeretett kollegánk! Örömünneped alkalmából összegyültünk, hogy téged 30 éves dicsteljes szinészi müködésed évfordulóján szivünk, lelkünk egész szeretetével üdvözöljünk. 30 évet egy zaklatott izgalmakkal telt pályán eltölteni nemcsak nagy feladat, de lelket ölő, idegeket megbénitó küzdelem; s annál örvendetesebb, hogy ezt a nagy fáradságos utat minden nyom, minden megrázkódtatás nélkül, frissen jó egészségben futottad meg.

Mi tudjuk csak, kollegáid, ezt a pályafutást igazán méltányolni, mi, akik benne élünk e küzdelmes, nehéz mesterségben s annál nagyob az örömünk, hogy a mi közszeretetben álló magyar szinmüvészet egyik kiváló, ragyogó büszkesége, fiatalon virágzóan érte meg 30 éves szinészi évfordulóját.

Örömünnep ez a mai nap mindnyájunkra nézve, mert hiszen mi, kollégáid igaz gyönyörüségünket leljük mai ünnepeltetésedben, amidőn azt látjuk, hogy egy arra érdemes pályatársunkat nemcsak mi, de a nagyközönség is megbecsül, velünk ünnepel és szeretetének jelével halmoz el.

Kedves Ilus! Fogadd mindnyájunk őszinte szivből jövő szerencsekivánatát.

Az egek ura őrködjön feletted megszámlálhatatlan éveken keresztül kedves hozzádtartozóid, kollegáid örömére.

Az Isten sokáig éltessen!

A beszéd után a direktor kezet csókolt Angyal Ilusnak, majd a közönség zugó tapsai között megcsókolta ajkát is.

A többi üdvözlések.

Ezután *Étsy* Emma egy pár igen közvetlen szóval a Hölgybizottság nevében üdvözölte a jubilánst. Majd *Juricskay* Barna adta át a szinügyi bizottság gratulációját. Taps és taps követett minden beszédet. Az Országos Szinészegyesület igazgatótanácsa *Sik* Rezsőt bizta meg, hogy üdvözölje a jubiláló müvésznőt. Sik Rezső frappáns beszédet mondott, amelyben a magyar szinmüvészetnek sok olyan büszkeséget kivánt, mint Angyal Ilka.

A harminc éves müvésznő.

A függöny egybeomlott egy pillanatra, de a sürgető tapsok szavára ujból szétvált és Angyal Ilka meghatottságtól remegő hangon válaszolt az üdvözlésekre. Szellemes közvetlenséggel mondotta:

— Főpróbát nem tartottunk ebből a jubileumból. Féltem tőle. El akartam titkolni. De a Szinészegyesülettől jött az irás, hogy harmincéves szinésznő vagyok s igy pattant ki a dolog.

— Tiltakoztam ellene, mert hisz harminc év már telet jelentene. Próbáltam alkudozni. Hátha egy szép ősz? . . . De most látom, ma este, hogy egy virágos tavasz!... Hisz mindenki Ilusnak szólit, sehol nem hallom, hogy Ilka, Ilonka! . . .

— Köszönöm, hogy ilyen melegen felkaroltak engem, a harminc éves szinésznőt. Ez is csak Nagyváradon történhet meg. S most én attól félek, hogy minden 30 éves szinésznő Váradra szeretne jönni (taps szakitja közbe) . . .

— Még egyszer nagyon köszönöm a közönségnek, a szinigazgató urnak, a bizottságnak és barátaimnak ezt a szép, életemnek legszebb estéjét! . . .

Még tizszer futott szét a függöny. A közönség szinte kifogyhatatlan pazarsággal szórta a virágot a szinpadra. És azután szünet következett. Husz perc mulva ismét kedődött ez ragyogó szinen a komédia. Ott, ahol előbb az élet legizgalmasabb jelenete játszódott le.

*

Az előadás páratlanul nivós volt. Meglátszott a darab rendezésén, hogy rendkivüli alkalomra készültek vele. Az est ünnepelt központja *Angyal* Ilka volt, aki grandiózus alakitást nyujtott. Az ünnepi est láza egyáltalán nem vibrált idegein, müvészi játékának legkisebb mozdulata sem árulta el Magda szerepében, hogy pár perccel előbb egy város hevert lábai előtt. Magda volt. Sudermann nagyszerü fantáziájának egyik tökéletes alakja és minden zavaró hatás nélkül sugároztatta át ragyogó szinjátszó tehetségén a müvész gondolatait.

Mellette nemes tónusban excellált *Tóth* Elek. Szegény jó Hunyady József utólérhetetlen alakitását (Schwartz alezredes) *Sik* Rezső kreálta a nála megszokott fölényes fellépéssel és hideg pózokkal. A többi szerep kitünő kezekben volt. Csak a neveket emlitjük: T. *Pogány* Janka, *Étsy* Emma, *Szentgyörgyi* Mártha, *Polgár* Mariska, P. *Pintér* Margit. Valamennyien őszinte igyekezettel a lehető legjobb játékot produkálták.

Angyal Ilkát felvonások után számtalanszor hivták a lámpák elé s egész este elárasztották gyönyörü virágokkal.

(p. j.)

ELFOGTÁK

A DEBRECENI MERÉNYLŐ – BÁTYJÁT

Avram István a nagyváradi toloncház lakója volt.

Lázasan keresik a debreceni bombamerénylőket. A budapesti, debreceni és a bukaresti detektivkar kutat, nyomoz, hogy a tetteseket kézrekeríthessék. Most már négy név van kombinációba. Az első kettő Mandaseszku és Avram, a másik kettő pedig Catarau és Kirilov. A nyomozást vezetők nem tartják kizártnak, hogy a négyen bünösök.

Tegnap délelőtt Debrecenből érkező vonatról egy jól öltözött sárgacipős ember szállott le, nyomában két rendőr. A férfi kezei erős vaskarpereccel volt összeszoritva. Beültek egy kocsiba és a rendőrségre hajtattak. A két rendőr itt előadta, hogy az erősen megvasalt ember *Avram* Teodornak, a debreceni pokolgép merénylet egyik szereplőjének az öccse Avram István János bábjáték készitő és kereskedő.

Avram Istvánt Debrecenben fogták el. A robbanás után azonnal keresték, mert a debreceni rendőrség ismerte mint az országból örökre kitiltott veszedelmes és alkalmatlan idegent.

Azonban csak tegnapelőtt éjjel tudták elfogni. Tiltott bábjátékot készitett és árusitott. Ebből élt. Nagyon sokszor volt a toloncház lakója.

A nagyváradi rendőrség pártfogásába vette Avram Tóth Istvánt. Kiderült, hogy az elmult év augusztusától november végéig tartózkodott Nagyváradon. Itt is bábjátékot árult. Mikor innen elutazott, egyenesen Debrecenbe ment, ahol állandó rendőri felügyelet alatt állott.

Itt a rendőrségen faggatni kezdték a merényletre vonatkozóan. Avram István azonban nem akar tudni semmiről semmit. Sőt a nevét is tagadja. Nem Avramnak hivják őt, hanem Ádámnak. Ennek bizonyitására leveleket is mutatott, amelyek tényleg Ádám István névre vannak cimezve. Ezek a levelek azonban a merénylet után iródtak még pedig egy romániai kisvárosban Felcinban.

Az irásokban a levéliró nagyon érdeklődött a merénylet sikere és Miklóssy püspök hogyléte után. Ezeket azonban a rendőrség nem vette el.

Avram Istvánt beszállitották a toloncházba, ahonnan Predeálra, innen pedig Bukarestbe viszik.

Avram jól öltözött ember, azonban az arca épen nem barátságos. Beszéli a magyar, török, görög és a román nyelvet.

Mint veszélyes, állandóan szökni akaró egyént erősen megvasalva, szigoru felügyelet alatt kisérik Predeálra, ami miatt erősen ki is fakadt. Megigérte Avram István, hogy a romániai lapokban meg fogja irni az ő magyarországi kálváriáját és a magyarság ellen hangulatot fog szitani.

Tegnap délután szállitották el Kolozsvár felé.

Felsőbb utasitásra!

Vádelejtés a Polónyi—Lengyel-pörben.

Polónyi Géza tegnap délelőtt felkereste hivatalában Sélley Barnabás dr főügyészt, a budapesti királyi ügyészség vezetőjét s megköszönte neki, hogy a Lengyel Zoltánnal való ügyében a vádat eddig képviselte. Sélley dr ezt mondotta Polónyinak:

— Föl vagyok jogositva, hogy közöljem a kegyelmes urral, hogy a vád képviseletét felsőbb utasitásra tettem le.

Polónyi megkérdezte a főügyészt, hogy ez bizalmas közlés-e, avagy átadhatja-e a nyilvánosságnak, mire a főügyész kijelentette, hogy a mit mondott, nem bizalmas természetü.

Polónyi azután Baloghy György elnököt akarta meglátogatni, de nem beszélhetett vele, mert Baloghy éppen egy főtárgyaláson elnökölt.

Tudósitónknak arra a kérdésére, hogy átveszi-e a vád képviseletét, Polónyi Géza kijelentette, hogy a tárgyalást okvetlenül megtartják; tehát a vád képviseletét átveszi.

— A végzés szerint, mondotta, nyolc nap alatt kell nyilatkoznom, van időm tehát, hogy gondolkozzam a dologról.

A kir. ügyészségen kijelentették, hogy a Polónyi—Lengyel pörben az ügyészség felsőbb utasitásra állott el a vád képviseletétől.

Tisza a királynál. Bécsből jelentik: A miniszterelnök jelentésének nagyrészében a magyar képviselőház munkaprogramjával foglalkozott. E szerint a Ház a jövő héten befejezi a román vitát, azután a költségvetést tárgyalják le a bizottságban. A delegációk után az uj polgári törvénykönyv kerül napirendre, az őszi ülésszakot pedig a közigazgatás államositásáról szóló javaslatnak szenteli. Közben letárgyalnak több kisebb igazságügyi javaslatot, közöttük a személyes becsület védelméről szóló törvényt, amelyet a király már előzetesen szentesitett és amelyet szerdán terjesztenek a képviselőház elé.

Tiltakozó református lelkész.

Konfliktus a régi anyakönyvek miatt.

Miskolczy Ferenc dr főispán a legutóbbi hivatalvizsgálat alkalmával a vármegyei levéltárban érdekes felfedezésre jutott. A beható vizsgálat során megállapitotta, hogy 1828 óta a hitközségek közül alig küldött be egyik-másik anyakönyvi másolatokat. E mulasztásokból kifolyólag igen nagy kellemetlenségek származhatnak a magánosokra, amint hogy származtak már eddig is. A főispán a hiba felderitése után nyomban elrendelte, hogy az összes hiányzó anyakönyveket be kell szerezni az illetékes hitközségektől, illetve egyházaktól.

Az alispán rendelete már rég szét is ment az egyházak vezetőihez, azonban eddig még mondhatni semmi sem érkezett be azokra. Sőt, amint a jelek bizonyitják, aligha lesz eredménye a rendeletnek, mert oly óriási munkát ró a lelkészekre, hogy ha annak lelkiismeretesen akarnak megfelelni, hónapokig kell dolgozni.

Tegnap már egy református lelkész a leghatározottabban kijelentette, hogy nem hajlandó teljesiteni az alispáni rendeletet. *Tarnóczy* Lajos bihari református lelkész az illető, aki terjedelmes levélben értesitette az alispánt, hogy ő nem ér rá hónapokon keresztül másolni; különben csodálkozásának ad kifejezést a fölött, hogy csak most keresik a hiányzó kivonatokat.

Tarnóczy Lajos egyáltalán nem hajlandó beküldeni a fontos okmányokat és az alispán rendeletében az egyházi autonómia megsértését is látja. Többek között azt irja, hogy lehetetlennek tartja, hogy világi hatóság autonómiával biró egyház hivatalnokával ily módon rendelkezzék.

A szokatlan tartalmu jelentés feltünést keltett a megyeházán és kivánesian várják, hogy mit fog tenni az alispán. Tény, hogy a régi, még a szabadságharc előtti időkből való fontos okmányok lemásolása igen nagy munkát ró a lelkészekre, de viszont az is tény, hogy arra a vármegye levéltárában mindennap lehet szükség.

Lehetséges, hogy megfontolás tárgyává teszik ezt az ügyet és külön dijazással csináltatják meg a szükséges okiratok másolatait és ekkor el lesz kerülve minden további konfliktus.

HUMOR.

*

GYÖNGÉDTELEN FÉRJ.

— Az asszonyok olyan gyöngéd teremtmények, hogy semmi sem sértheti őket inkább, mint a gyöngédtelenség.

— Nehéz volna ezt bebizonyitani.

— Én vagyok a bizonyiték. A feleségem a minap a nyujtófával vert ki engem s mikor kint voltam, rettenetesen felháborodott, hogy nem vettem tőle búcsút egy gyöngéd csókkal.

*

GYÖNGÉD NŐ.

— Gyuluskám, te vagy a legjobb ember a világon! Kikisérted a mamát a vasuti állomáshoz, egy órai utat tettél érte ebben a rossz időben!

— Igen, hogy meggyőződjem, vajjon csakugyan elutazott-e?

*

ELŐRELÁTÓ VŐLEGÉNY.

A jegyes pár az erdőben sétál. Egy lócánál a vőlegény megszólal:

— Nézze, angyalom, itt egy kissé megpihenhetnénk.

— De hiszen rá van irva, hogy: frissen mázolva!

— Sohse féljen! Ezt a cédulát én akasztottam ki tegnap, nehogy más elfoglalja előlünk ezt a jó helyet.

*

A FELESÉG ARCKÉPE.

— Gratulálok, kedves mester! Nagyszerüen sikerült a feleségem arcképe!

— Ugy-e? Csak az hiányzik, hogy megszólaljon.

— Hagyja csak, hagyja. Legjobb, ha ugy marad, amint van.

*

TŰZOLTÁSNÁL.

A tüzoltó jelentést tesz az égő ház előtt a parancsnoknak:

— Jelentem alássan, a szobatüz a negyedik emeleten van, a mi vizipuskáink pedig csak a második emeletig hordanak.

— Nem baj. Megvárjuk, mig a tüz a második emeletig ér.

Katonai céllövő tanfolyamok.

— *Levél a szerkesztőhöz.* —

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Bár alapjában nem vagyok az az ember, aki nagydob mellett végzi el a rá rótt munkát, de mert ügyünk talán mégis fog valakit érdekelni, engedje meg nekem, hogy beszélgessek egy kicsikét arról az intézményről, melynek létezéséről is még itt Nagyváradon sokan nem tudnak s amely a szerénység fátyla alatt bár, mégis szép, nemzetnevelő és hazafias munkát vállalt.

A katonai céllövő tanfolyamokról lesz szó.

A róm. kath. főgimnáziumban, a reáliskolában és a kereskedelmiben majdnem egyidejüleg az év megnyitásával helybeli honvédtisztek vezetése és felügyelete alatt megindult a katonás nevelés. Hogy mily eredménynyel és mily sikerrel fog ez bevégződni azt majd az évvégén lezajló lövőversenyek fogják megmutatni. Egyelőre csak csendes munka folyik, a diákok megismerik a puskát, megtanulnak szobalövedékkel lőni, előadások utján elsajátitják a hadsereg szervezetének ismeretét nagy vonásokban, katonai tornagyakorlatok által edzik a testüket s általában szert tesznek egy kis katonás — egyenes, határozott jellemre.

Azt hiszem, nem csalódom, ha a fent elsorolt ismeretekről azt mondom, hogy azokra mindenkinek kivétel nélkül szüksége van, ha hazáját szereti s ha annak megvédésében is ki akarja venni majdan részét. Mert — vegyük ugy ahogyan van — jöhet idő, amikor nemcsak a gyárkémények, hanem a fegyverek is fogják még mindég eldönteni a nemzetek ügyét. Karddal szereztük e hont, s avval is kell azt megoltalmaznunk még jó időn át.

A róm. katholikus főgimnáziumban csütörtökön az ügy érdekében urániai előadás volt. Sárói Szabó Lajos őrnagy Honvédő polgárok cimü, a katonás nevelés szükségességét kimutató értekezlete került felolvasásra, s a felolvasást vetitett képekkel kisérték. ugy a szöveget, mint a képeket az Uránia m. tudományos egyesület a honvédelmi miniszter közbenjárása mellett teljesen ingyen bocsátotta a róm. katholikus főgimnázium lövésztanfolyamának rendelkezésére.

Az előadáson a gimnázium három felső osztálya jelent meg, természetesen teljesen dijtalanul, sőt ötven darab szöveg könyv is került kiosztásra.

Igy és ehhez hasonló módon igyekszünk a jövő generatiójába oly erényeket csepegtetni, melyekkel ha birni fognak s ezeket magukkal viszik az élet porondjára, majd idővel átplántálják későbbi nemzedékek lelkébe: nyugodtan nézhessünk e sok vérrel áztatott ós nagy megpróbáltatásokon átment ország jövője felé.

Ez a levél, igen tisztelt Szerkesztő Ur, szóljon azoknak, akik még jó hazáfiak az országban és akik érdeklődnek a hon védelme iránt.

Nagyvárad, 1914. márc. 7-én.

Kitünő tisztelettel:
H. R.

HIREK

Tájékoztató.

Március 8. Kath. Nővédő Egyesület zászlóavatása a Szent László templomban d. e. 8-kor, zászlószegek beverése a Legényegyletben d. e. 10-kor.

Március 10. Vetitő est a Kath. Körben este 6 órakor.

Március 13. Bőjti est a Kath. Körben este fél 6 órakor.

* **Személyi hirek.** Dr *Hegedüs* Lóránd és *Gratz* Gusztáv országgyülési képviselők, továbbá *Stromszky* Sándor udvari tanácsos, a Gyáriparosok Szövetségének mai gyülése alkalmából Nagyváradra érkeztek.

* **Vetitőest a Kath. Körben.** Kedden ismét vetitőest lesz a Kath. Körben. Ezuttal dr *Vucskics* Gyula kanonok fog előadást tartani Jézus élete és szenvedése cimen. A vetitőest 6 órakor veszi kezdetét.

* **Jóváhagyott szabályrendelet.** A földmivelésügyi miniszter Biharvármegyének a gazdasági cselédlakásokról alkotott szabályrendeletét jóváhagyta.

* **Uj báró.** Király Ő Felsége lovag *Vest* Ede udvari tanácsosnak, a temesvári kereskedelmi és iparkamara elnökének és törvényes utódainak, a közgazdaság terén szerzett érdemei elismeréseül, a magyar *bárói* méltóságot adományozta, „Temesvári“ előnévvel.

* **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Kezdődy László nagyváradi lakost a nagyváradi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez ideiglenes minőségü pénzügyi számgyakornokká nevezte ki.

* **Bőjti est a velencei Kath. Körben.** A váradvelencei Katholikus Kör ma délután folytatja a bőjti estek sorozatát, amelyek eddig is a velencei körök nagy érdeklődését keltették fel. A mai bőjti esten dr *Kozáry* Gyula fog előadást tartani „vallás- és erkölcstan szakértők“ cimmel. *Wolf* Kató szavalni fog, *Kovács* Károly pedig kuruc dalokat ad elő tárogatón.

* **A müegyetem közgazdasági osztálya.** A hivatalos lap közölte nemrég a müegyetem közgazdasági osztályának a királytól jóváhagyott szervezeti szabályzatát. A müegyetem eddigi négy osztálya mellé sorakozik ez az ötödik osztály, melyen, értesülésünk szerint, már az 1914—15. év elején, vagyis szeptemberben megkezdődik a tanitás. A közgazdasági osztályon egyelőre hat tanszéket állitottak fel, melyeknek betöltésére nézve már megtörtént a

döntés, még pedig olyanformán, hogy a müegyetem tanári karának meghivására a király nevezi ki az uj tanárokat. Az uj osztály tanárai a következők: *Gaál* Jenő, *Rényi* József, dr *Mandello* Gyula, *Zelovich* Kornél, *Heller* Farkas. E kinevezések már a hivatalos lap legközelebbi számában megjelennek. Az uj osztály már a jövő héten megalakul. Egyetemi körökből jelentik még, hogy a pozsonyi és debreceni egyetem tanszékeire már körülbelül két hét mulva kiirják a nyilvános pályázatot.

*** Az igazoló választmány ülése** Biharvármegye igazoló választmánya tegnap Pallay Lajos elnökletével ülést tartott. Az ülésen a legutóbb megtartott időközi megyebizottsági tagválasztások jegyzőkönyveit vizsgálták át. A választmány az uj megyebizottsági tagokat igazoltnak tekintette.

*** Előadás a mérnökegyletben a vasbeton hidakról.** A Körözsökön és a Berettyón a mult század nyolcvanas éveiben épitett fajármos hidak ma már elavultak és a forgalom igényeinek sem felelnek meg, amennyiben ezeken a könnyebb szerkezetü hidakon nehezebb járművekkel közlekedni nem lehet, fentartásuk pedig napról-napra drágább lesz. Igen nagyérdekü kérdést világitott meg tehát *Schier* Ferenc államépitészeti mérnök, aki tegnap a Körözsökön és a Berettyón épitendő vasbetonhidak tervezetéről és épitéséről tartott előadást a mérnökegyletben. Előadó beszámolt azokról a tapasztalati adatokról, amelyeket a bakonszegi, feketetóti és tamáshidai vasbetonhidak épitésénél gyüjtött. Nagy elméleti készültséggel, éles gyakorlati érvekkel világitotta meg azokat a főbb elveket, amelyeket a tervezőnek és az épitő mérnöknek mindenkor szemelőtt kell tartani, ha kifogástalan és jó vasbeton hidat akar létesiteni. Igen tanulságos rajzokban bemutatta a már felépitett 3 vasbeton hidat. A mérnökegyletnek csaknem teljes számban összegyült tagjai mindvégig a legnagyobb élvezettel hallgatták a tartalmas előadást. Az előadás után élénk eszmecsere fejlődött ki, amelyben May Sándor, Niesner Aladár és Kemény Béla egy néhány vitás kérdést világitottak meg. As egylet nevében *Korbély* József elnök köszönetét fejezte ki a nagymunkát igénylő és alapos tudásról tanuskodó előadásért.

*** A gyáriparosok napja.** Ünnep számba menő napja van ma, vasárnap a Gyáriparosok Orsz. Szövetsége nagyváradi körzetének. Kiváló, országos nevü férfiak közbejöttével tartja meg közgyülését, amelynek keretében előadások lesznek közgazdasági életünk legaktuálisabb kérdéseiről. Dr *Hegedüs* Loránd és dr *Gratz* Gusztáv orsz. képviselők tartanak előadásokat a közgazdaság köréből. Mindkét kiváló férfiu nemcsak elméletileg, de gyakorlatilag is foglalkozik állandóan a közgazdaság terén, még pedig olyan benső körben, ahol teljes ismeretével vannak a magyar közgazdasági viszonyokat irányitó minden mozzanatnak. A közgyülésen jelen lesz mint vendég *Stromszky* Sándor udv. tanácsos is. A közgyülés a kamarai székházban ma, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz. A közgyülés után a kiváló vendégek és a szövetség tagjai a Pannoniában jönnek össze ebédre, amelyre vendégeket is szivesen lát a szövetség vezetősége.

*** A keresztény szociálisták X. közgyülése.** A Magyar Kurir jelenti: A Keresztény Szociális Egyesületek Országos Szövetsége ez évben április hó 26. és 27. napjain tartja X. évi rendes közgyülését a Szent István Társulat disztermében.

*** Elfogott cigánykaraván.** Belényes határában tegnap reggel a belényesi csendőrök egy veszedelmes cigánykaravánt fogtak el. A karaván 16 férfi, 20 nő és 32 gyermekből áll. Az egész társaságot bekisérték a belényesi járásbirósághoz, ahol zár alá kerültek. A cigánycsapat egész sereg lopást, betörést, rablást követett el és valósággal rémületben tartotta Belényest és a közeli vidéket. Vasárnapra a környékből több csendőrörsöt összpontositanak és erős fedezet mellett szállitják a karaván Nagyváradra.

*** Az uj rend a hirdetések körül** Nagyvárad város Hirdető Hivatala a közönség szives tájékoztatására közli a következőket: A Hirdető Hivatal az átmeneti időt megkönnyiteni, az uj rendet a nagyközönséggel minden rázkódtatás, zaklatás nélkül népszerüvé tenni óhajtja, ezért is a hirdetési szabályrendelet alkalmazását jóindulatu figyelmeztetésekkel kezdi meg, kérve az érdekelteket is a Hivatal jóindulatu támogatására. Figyelmezteti tehát a Hirdető Hivatal a hirdető feleket, hogy bárminémü utcai hirdetések, falragaszok, vagy mozgó reklámok csak a város engedélyével alkalmazhatók, röpcédulák csak a hordozási dij lefizetése ellenében terjeszthetők. Üzleti kirakatokban engedély nélkül csak a cég saját reklámjai függeszthetők ki, idegenekért térdij fizetendő, ugyszintén az ingatlanoknak a közterületről, tehát az utcáról látható részein elhelyezett hirdetések után is. Kéri ennélfogva a hatóság a közönséget, hogy ilyen irányban intézkedjék, nehogy a szabályrendelet büntető szakaszait kelljen alkalmazni. A városi Hirdető Hivatal (ideiglenesen Kossuth-utca 10. Boros Jenő üzlete) készséggel áll rendelkezésére az érdeklő feleknek. Május 1-től a Hivatal az Apollo épület földszint 1. számu lakásában nyer elhelyezést.

*** Hazafias ünnepély Nagyszalontán.** A nagyszalontai községi polgári leányiskola „Arany János Ifjusági Köre“ Balogh Mihályné, Csanády Jenőné, Erdélyi Gyuláné, özv. Sternthal Farkasné, Tatár Balázsné urhölgyek és H. Fekete Péter, az iskola igazgatójának védnöksége alatt 1914. március 15-én délután fél 5 órakor a Központi Vigadó szinháztermében az iskola felszereléseinek pótlására hazafias emlékünnepélyt rendez.

*** Vásári vonatok.** Az országos vásár ideje alatt az alábbi menetrend szerint közlekednek a külön vonatok.

Nagyváradról ind. délután 3 óra 18 p. Nagyvárad-Velencére é. 3 ó. 27 p., indul 3 ó. 30 p. Rontóra é. 3 ó. 43 p., indul 3 ó. 44 p. Félixfürdőre é. 3 ó. 51 p., indult 3 ó. 52 p. Kardóra é. 4 ó. 07 p., indul 4 ó. 08 p. Nyárlóra é. 4 ó. 33 p., indul 4 ó. 34 p. Magyargyepesre é. 4 ó. 46 p., indul 4 ó. 47 p. Tasádfőre é. 5 ó. 03 p., indul 5 ó. 04 p. Drágesékére é. 5 ó. 16 p., indul 5 ó. 18 p. Magyaresékére é. 5 ó. 35 p., indul 5 ó. 36 p. Dusafalvára é. 5 ó. 49 p., indul 5. ó. 50 p, Szombatságventerrogozra érkezik 6 óra 12 perckor este.

*** Az anyakönyvi hivatalból.** A nagyváradi állami anyakönyvi hivatalban március 1-től 8-ig a következő bejelentések történtek:

Eljegyzések: Krucsó Márton — Hira Irén. Bucsás Sándor — Mogyorósi Mária. Geiler Jenő — Klein Etelka. Baschet Henrik — Nagy Mária. Rogenshal Márkus — Schvarcz Záli. Mangra László — Bizoron Agápia. Spitzer Béla — Keszler Gizella. Pimpeali Gyula — Csenda Zsuzsánna. Reich Adolf — Klein Mili.

Házasságkötések: Daróczi András ref. — Maidlinger Mária rk. Egressy István rk. — Schmidt Margit rk. Kovács József izr. — Schmidt Stefánia rk. Zsurkucz György gkel. — Kövesdi Agnes ref. Csóra János gkel. — Fényes Piroska gkath. Reiss Lajos izr. — Kacz Teréz izr. Andrási József gkath. — Barabás Mária rk. Binalan Géza ref. — Varschisz Gizella ág. ev. Kalmár István ref. — Lendvai Emilia rk. Nagy János ref. — Diós Jolán rk. Szabó Márton ref. — Göncső Juliánna rk. Méla Mihály gkel. — Polgár Piroska ref.

Halálozások: Stein Salamonné 68 év, Bagdi Istvánné 76 év. Popa Parászka 17 év, Török Julia 53 év, Harsányi József 63 év, Györfi Karolin 23 év, Szabó Zsigmond 72 év, Barna Imre 2 hó, Fisch Albertné 51 év, Botos Julia 81 év, Filip Tivadar 40 év, Peidl Istvánné 54 év, dr Várkonyi Gábor 49 év, Szél Lőrinc 38 év, Tarieska András 38 év, Popa Györgyné 19 év, Szilágyi Karolin 48 év, Szendi Kálmánné 43 év, Veres Sándorné 45 év, Kőszegi József 3 hó, Farkas Jenő 5 hó, Tóth Lajos 31 év, Törzsök Lajos 2 év, Klein Adél 25 év, Juhász Mária 18 hó, Drágos Sándor 55 év, Kogyilla Tivadarné 21 év, Szfurle Mária 38 év, Zsiros György 20 nap, Rangl János 17 hó, Matcsuk János 76 év, Janovits Sándor 36 év, Schreier Farkasné 76 év.

Születés bejegyeztetett: 43.

*** A kispesti dráma** gyászos végü hősének, *Csiszár* Imre dr rendőrfogalmazónak holttestét tegnap délelőtt boncolták föl Budapesten. Az agyonlőtt rendőrfogalmazót ma délután temetik a farkasréti temetőben. Gacsó Gyulát, a gyilkosság miatt letartóztatott férjet tegnap délután kisérték át az ügyészségre.

*** A Korona** kávéházban minden este *Koczkás* József igazgatása alatt jól szervezett daltársulat müködik. A kitünő müsorból kiemelkednek *Kővári* Böske chanzonette számai, s *Balla* Tercsi és *Kovács* Manci szóló számai. Állandó siker kiséri azonkivül Kőszegi Ferkó bariton énekes fellépték, aki a magyar népdalok országoshirü interpretálója. A számokat a bácskai hires tamburazenekar kiséri.

*** Ritoók Zsigmond-utca 21. szám** alatt 5 szoba, 2 előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara és cselédszobából álló lakás május elsejére bérbe kiadó. Jelentkezhetni a Biharmegyei Takarékpénztárnál.

*** Tavaszi ujdonságok megérkeztek** a legujabb angol és francia fűzőkben. Gummi tricó, fűzők, haskötők, egyenestartók, melitartók, fűzővédők szolid árban Mlle JULIETTE fűző-különlegességek termében, Szinház-utca 4. Emke mellett. Telefon 8-27.

Megérkeztek a szép tavaszi
kosztüm és ruhakelme ujdonságok
Kertész
Kossuth-utczai
női divatáruházába.
Mélyen leszállitott árban lesznek árusitva.
Telefon 10-30. Telefon 10-30.

* **Ma vasárnap este nagy ingyenes tombola estély a Fekete Sas kávéházban.** Tombola főnyeremény Czobor Gyula gyönyörü festménye 300 kor. értékben, azonkivül még 15 értékes tárgy kerül kisorsolás alá. A nagyérdemü közönség szives pártfogását kérve, kiváló tisztelettel *Balla és Grósz.*

* **Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13. szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beboltozása folytán nagy utcai frontot nyer és igy nagy haszonnal kecsegtető biztos jövővel bir, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsössel, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

* **Két évi gyakorlattal biró,** ügyvédi irodai teendőket kifogástalanul végző, kereskedelmit végzett, gyors- és gépirást kitünően tudó róm. kath, urileány ügyvédi irodát keres. „Szerény" jeligére cimzett ajánlatokat a kiadóhivatal továbbit.

* **Eladó ház.** Schlauch-tér 12. sz. ház eladó. Értekezhetni ugyanott.

Hallatlan olcsóság! Férfi kalapok, sapkák, sétabotok, esőernyők, férfi és női ingek, nyakkendők, harisnyák, kézimunkák, chlott és diszkötények, ridikülök. *Csipkék, himzések és szallagok* óriási választékban, alkalmi árakban Szt. László-téren Sas-palotában (volt Radó-féle helyiség) *Klein Vilmos és Társa* cégnél.

x **Erdekében áll mindenkinek pénzt megtakaritani** ha bevásárlást óhajt eszközölni a téli idényre, előbb keresse fel az **Ungerleider Salamon** üzletét Szent János-utca 4. szám alatt, a hol férfi, női, gyermek trikók, lélekmelegitők, szövetek, kesztyük, harisnyák, kamásnik, továbbá csipkék, szallagok, himzések mélyen leszállitott árban beszerezhetők.

x **Tavaszi ujdonságok** érkeztek UJHELYI ROZA női kalap üzletébe Rimanóczy-utca Royál kávéházzal szemben. Eredeti párisi modellek feltünő olcsó árban kaphatók Ujhelyi Rózánál Rimanóczy-utca, Kolozsvári palota

x **Csokoládé Király Rákóczi-ut.** Főüzlet Kossuth-utca Sas palota. Aszódi cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Cukorka szakértők tudomására adom, hogy Kugler Gerbeaud bonbonok üzletemben bontva is kaphatók budapesti árakkal. Vigyázat fő üzletem Kossuth-utca Sas palota ajánlom a cukorka vásárló közönségnek, nézze meg 5 nagy szép kirakataimat olcsó gyári árakkal. Cikkeimben sokan utánoznak. Egyideüleg ajánlom Aszódi 8 féle zamatu pörkölt kávéimat, mely ugy izre mint zamatra utánozhatatlan. Kávé pörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztó közönség rendelkezésére áll. Az uj kávék, uj teák megjöttek és valódi tearumok igazán olcsón Telefon számok 635, 610.

x **Az olaszországi hölgyek szépségének titka.** Közismert dolog, hogy az olasz nők szépségük által kiválnak az összes nemzetek szép hölgyei közül. Szépségük titka a »Crema Italiana« nevü cosmeticus szer, melytől a legcsunyább nő is szép egyszeri használat után, már nálunk is kapható a Szent László téri drogueriában.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Negy-Várad, Beöthy Ödön-utca 1. szám. Javitások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden a szakmába vágó épületmunkát a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok tüzmentes vasajtók, sirkeritések, üzleti vasredőnyök ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktüzhelyek. Lev.-lap hivásra azonnal megjelenek

x **Ne olvassa el e sorokat** anélkül, hogy meg ne jegyezze magának, hogy a legjutányosabb játék, ajándék, ridikül, nyakkendő és diszmüáru üzlet Nagyváradon a *Párisi Bazár* Sas épületében van.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x Női finom párthi fél cipők K 5, női finom chevró v. boksz fél cipők K 6, női finom amerikai fél cipők K 7, női finom bársony fél cipők K 6, női finom bagarie fél cipők K 10, férfi chevro v. boksz cipők K 8, férfi amerikai cipők K 10 férfi divatos kalapok 3 koronától kezdve. Fehérnemüek és uridivat cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása **Fekete Jenőnél** Szt. János-utca Kispipa mellett.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett electrotechnikai vállalata Nagyvárad, Bazár épület, szinház oldal.

Telefon 525. Telefon 525.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasitott 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszuságban Bihardobrosd állomáson, legelább egy waggonrakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. Telefon szám 11—95.

x **Kiadó** gyönyörü szép ötszobás modern uri lakás központi fütéssel, továbbá egy ötszobás kisebb saroklakás, két négy és egy kétszobás fürdőszobás, egy kétszobás garconlakás Üzlethelyiségek, pincék, raktárak. Kugler és Andrényi uj házában Nagypiacz tér.

x **Ha szép akar lenni,** használja Nagysád is a csodás hatásu, világhirü Földes-féle Margit-crémet és szappant. A főrangu hölgyek toilette asztalán mindenütt ott található e két kiváló szépitő szer, melyek csodás hatása már néhány óra alatt fényesen beigazolja, hogy eredményben messze felülmulják a külföldi hasonló készitményeket. Szeplőit, májfoltot, mitesszert, pattanásokat, mintegy varázsszerüen eltüntetheti ezen szerek által, éppen ezen hatásuk folytán világhirre tettek szert ezen készitmények. Margit-crém 1 K, Margit-szappan 70 fillér, Margit-pouder K 1·20. — 6 koronás rendeléseket bérmentve küld: gutori Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

x **Nőtlen kertész** állást keres helyben vagy vidéken. Cim: Szabó Tivadar, Széles-utca 18.

x **Kiadó lakások.** Szőllős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Ossi-tér 14. szám alatt **két üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt **két üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 6. szám.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szichta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magukat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltünik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán*, passage-kapu mellett.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemü hölgyközönseg szives figyelmét a **most megnyilt Rácz és Vass női divatszalonban** készülő eredeti **angol kosztüm és felöltőkre.** Mérsékelt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

x **Az E. K. A. R. T.** (Egyesült Kereskedelmi- és Automobilszállitási Részvény Társaság) helybeli fiókja luxus és teherautomobilokat szállit az összes felszerelési cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. sz. a.* nagy raktárt tart. *Telefon: 13-21.* A cégnek *Kórház-utca 6. sz. a.* pedig minden tekintetben megfelelő nyilvános garázs és javitómühelye van szakfelügyelet alatt. Telefon: 13-52. Benzin és olaj nagy raktár! A cég felhivja az érdekeltek figyelmét utirányba forduló lámpáira, melyek itt szerezhetők be.

x **Kossuth-utca 2. sz. ház emeletén** egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Több egyszobás lakas kiadó.** Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Elsőrendü modern hölgyfodrásztерem a

Ramm ingeré

szinházi és hölgyfodrász

szemben a szinházzal

Telefon 1076. Telefon 1076

x **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* uri- női- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak. modern szabás, elsőrendü munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

x **Sal Ferencz-utca 13. szám** alatt 5 szoba (3 utcai) előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara, zárt folyosóból álló lakás május elsejére kiadó. Értekezhetni a Biharmegyei Takarékpénztárnál.

x **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Szichta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-tő kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **ZOMBOR SANDOR** sebész-orvos **müszer-kötszer és testegyenesitő gépek készitője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett mühelyében készit mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.**

„The Roosewelt Schoe"

amerikai cipők

12·50 és 16·50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók

Fogak és fogsorok ugy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér huzás és tartós fogtömések készit

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

A legszebb kézimunkák
Tátray cégnél
Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek
egy zománcztábla.
Készíti
Diósy Mihály
Telefon 839. Telefon 839.

SPORT

Elmaradt labdarugó mérkőzések. Az utóbbi esős napok annyira feláztatták a sporttéri footballpályát, hogy a mai vasárnapra hirdetett mérkőzéseket nem lehet megtartani. A NAC gondoskodni fog arról, hogy a jövő vasárnap érdekes programmal kárpótolja a közönséget a mai mérkőzések elmaradásáért.

SZINHÁZ

Heti müsor.

Vasárnap délután: Katonadolog; este: Két pisztoly.
Hétfő: Liliomfi.
Kedd: Kis Király (Medgyaszayval.)
Szerda: Kis Király (Tompa Bélával.)
Csütörtök: Cigányszerelem. (Zsigmondy Annával. Bérletszünet.)
Péntek: Kis gróf. (Zsigmondy Annával. Bérletszünet.)
Szombat: Muzsikus leány. (Zsigmondy Annával. Bérletszünet.)
Vasárnap délután: Yankee leány; este: II. Rákóczy.

—

A hét müsora. A szinházi hetet a Katonadolog vasárnap délután és a Szigligeti-ünnep vasárnap esti Két pisztoly előadasái után Szigligeti Ede kitünő Liliomfiának hétfői előadása vezeti be. Kedden és szerdán a Kis Király lesz müsoron, a szezonnak az a slágeroperetteje, amelynek oly jelentékeny, kiváló sikere volt. A kettős szereposztást ez alkalommal is fentartja a rendezés, amennyiben kedden: Medgyaszay Jenő, szerdán pedig Tompa Béla játsza az operette cimszerepét. Csütörtökön kezdi meg Sz. Zsigmondy Anna urasszony három estére terjedő vendégjátékát, amely iránt a közönség körében a legmelegebb érdeklődés nyilvánul. A bérletszünetes, de rendes helyáru estéken, a vendégmüvésznő csütörtökön a Cigányszerelem, pénteken a Kis grófban és szombaton a Muzsikus leányban lép fel. Vasárnap délután a Yankee leány Kerner Jenő párátlan szépségü operettéje lesz müsoron; este pedig II. Rákóczyval március 15-ét ünnepli a szinház.

IRODALOM

Az **Élet** szépirodalmi hetilap f. évi március 8-iki számában G. Miklósy Ilona folytatja „Johannka“ cimü érdekes regényét Andor József pedig befejezi a „Két kis aranypapucs“ cimü novelláját, melyen kivül még P. Ábrahám Ernőtől találunk elbeszélést. Verseket irtak e számba Sik Sándor, Kassák Lajos, Angyal Dezső, Nyáry Károly és Erényi József. Cikket olvasunk a francia áramlatokról, továbbá Formicidustól a vándorhangyákról. Több képben számol be a debreceni szomoru tragédiáról, az áldozatok temetéséről. Ezenkivül a rendes rovatok és bő illusztrációk teszik elevenné az Élét e legujabb számát. Szerkeszti Pethő Sándor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Damjanich-utca 50. szám. Előfizetés félévre 10 kor.

A „Vasárnapi Ujság“ március 8-iki száma sok érdekes képet közöl az uj albán királyról, Vargha Gyula uj kereskedelmi államtitkárról és a statisztikai hivatalról. Munkácsy szobrának pályanyertes terveiről, a Szibill előadásáról a Király-szinházban a Trentinóról (Tonelli Sándor cikkével) Kubelikről, a furlanáról, stb. Szépirodalmi olvasmányok: Vargha Gyula, Ambrus Balázs és Majthényi Gy. versei, Szini Gy. és Lagerlöf Zelma regényei, Gagyhy Dénes novellája, Takáts Sándor tárcája, Sehöpflin Aladár szinházi cikke. Egyéb közlemények: Pólya Tibor rajza s a rendes heti rovatok. Irodalom és müvészet, sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.)

ZENE ÉS MÜVÉSZET

Diszitő Müvészet. A művészi izlésnek szélesebb körben való terjesztésére az Iparmövészeti Iskola egy folyóiratot szervezett. Hasznos utmutatásokkal oktat, mig közvetlenül lemásolható részletrajzaival példákat nyujt ez a lap. Van benne női kézimunka csipkétől, elemi iskolás keresztöltésektől kezdve alapos himzésig mindenféle fajta. De talál benne mintát és izlésfejlesztő képet mindaz, aki fém, fa, bőr, üveg, stb. munkák iránt érdeklődik akár kedvtelésből, akár hivatásból. Főképen pedig felvonultatja mindazt a kiváló diszitő kinceset, amit népünk a multban s művészeink a jelenben alkottak. E réven aztán a rajzoktatás számára nyujt megbecsülhetetlenül magyaros és művészi segédeszközt. A március 3-ik számban közel 100 szinpompás képet, 14 szines műmellékletet és számos melegvasalással közvetlenül lemásolható részletrajzot nyujt a lap közönségének s mindezt a legpazarabb kiállitásban szép, szines, modern kivitelben. Kézimunkát kedvelő asszonyainknak, leányainknak, grafika iránt érdeklődő ifjuságunknak, általában iparművészettel foglalkozóknak melegen ajánljuk figyelmébe ezeket a tartalmas füzeteket. Munkatársai: Muhits Sándor, Rippel-Rónai József, Biró Mihály, Szablya Fischauf Ferenc, Demkó József, Jászi Oszkárné, Lesznai Anna, Helbing Ferenc, Nagy Sándor, Juhász Árpád, stb., akik igy nyomtatásban is izlésre és izléses öntevékenységre oktatják a magyar közönséget. A Diszitő Művészet nemcsak anyagát tekintve változatos, hanem előállitása is sok gonddal s sokszorositása gummihengerekről nyomó amerikai körforgón kiváló technikai készséggel ment végbe. Előfizetési ára évenkint (10 füzet) 15 korona. Kiadóhivatal Budapest, V. Rudolf-tér 6. Mutatványszámot szivesen küld a kiadóhivatal.

TÁVIRATOK

A delegáció.

Bécs, márc. 7.

(Saját tudósitónktól.) A delegáeió ülésének időpontja még nincs végleg megállapitva. Valószinüleg április 23. és 25 közt fog megnyilni. A király Husvét után Budapestre jön és személyesen nyitja meg a delegációt.

—

Polónyi visszavonul!

Budapest, márc. 7.

A Nap közli a szenzációs hirt, a mely szerint Polónyi a következő kijelentést tette:

— Torkig vagyok már a politikával. Elhatározott szándékom, hogy rövidesen lemondok a mandátumról és végleg visszavonulok a politikától.

Ellenzéki politikai körökben remélik, hogy sikerülni fog Polónyit más elhatározásra birni és rávenni, hogy maradjon továbbra is az aktiv politika terén.

—

Az Árpád-szobor elleni merénylet.

Brassó, márc. 7.

(Saját tudósitónktól.) A rendőrség teljesen tisztázta Cataraunak az Árpád-emlék elleni merényletben való szerepét. Catarau egy Kotofán Ilia nevü embere követte el a merényletet, aki a szállodában Hirilownak jelentette be magát. Három izben jártak Brassóban, s a robbaoás aznap történt, mikor harmadszor elhagyták a várost és Bukarest felé utaztak.

—

A fiumei merénylet.

Fiume, március 7.

A határrendőrség Bellelit átkisérte a kir. ügyészség fogházába.

—

Makó a merénylet ellen.

Makó, márc. 7.

A város képviselőtestületéhez Tarnay Ivor főjegyző inditványt nyujtott be, hogy fejezzék ki megvetésüket a debreceni merénylet miatt, üdvözöljék Miklóssy püspököt megmenekülése alkalmából, az áldozatok hozzátartozói iránt részvétüket fejezzék ki és nagyobb összeggel járuljanak az emlék felállitásához. Az inditványt egyhangulag teszi magáévá a város.

A trónörökös Miramareban.

Trieszt, márc. 7.

A miramarei kastélyt tatarozzák abból az alkalomból, hogy a trónörökös családjával ott fog tartózkodni. Ez alkalommal a trónörökös hosszabb ideig fog maradni Miramareben, több tengeri kirándulást fog tenni és meglátogatja a dalmát tengerpartot. A husvéti ünnepet a trónörökös családja Bécsben üli meg, májusban pedig az alsóausztriai Artstetten kastélyba megy.

Vakmerő rablógyikosság.

Sátoraljaujhely, március 7.

Pataky Ferenc jómódu iparost a város határában meggyilkolták és kirabolták. Megállapitották, hogy Czerbáo Mihály volt a tettes, akit letartóztattak.

NYILTÉR

Reisz Miksa

butorgyára BÉKÉSCSABA NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut 14. szám.

Üzemünket tetemesen kibővitettük, ennek folytán elismert elsőrendü készitményeinket — minden versenyt kizáró olcsó árban szállithatjuk.

TELEFON: 9—04. SZ.

Ugy mint tavaly épugy az idén is, a tavasz kezdetén azaz március hó 1-én nyilik meg a

Donát-féle

kereskedelmi

magántanfolyam.

Egy uj kurzus kereskedelmi tantárgyakra és pedig:

Gyorsirásra
Gépirásra
Szépirásra
Kereskedelmi számtanra
Egyszerü, kettős és amer. könyvvitelre
Keresk. levelezesre
Német társalgásra
Német gyorsirásra és levelezésre.

Bejelentések már most is elfogadtatnak.

Donát M. Károly, Szabadság-u. 3.

KÖZGAZDASÁG

A pénzpiacról.

A jó hangulat a pénzpiacokon még mindig tart, bár a kamattételek a legutóbbi napokban valamivel emelkedtek és a kinálat is megcsappant. Nálunk az összes diszponibilis pénzeket most a 4 és fél százalékos törlesztéses járadékkölcsönre való befizetések kötik le, ugy hogy nagyobb összegek a jövő hét előtt nem igen fognak felszabadulni.

A februári ultimó simán folyt le. Az Osztrák Magyar Banknál a benyujtások a normális keretek között mozogtak és a szükséglet valamivel kisebb volt, mint a mult évben. Minthogy az ultimóbenyujtások nagyrésze rövid lejáratu, biztosra vehető, hogy a jegybank a hét végéig ismét adómentes tartalék fölött fog rendelkezni. A váltótárca az ultimóra 101 millióval, a lombard 1·9 millióval és a bankjegyforgalom 179·7 millióval emelkedett. A jegyforgalom feltünő növekedése annak tulajdonitható be, hogy a girókontóról 68 milliót vontak ki.

Bécsben a hét elején meglehetős pénzbőség mutatkozott, aminek hatása alatt a magánkamatláb $3^3/_8$%-ra szállott alá.

A német birodalmi bank az ultimó alkalmával erősen igénybe vétetett. A bank státusza 309 millióval rosszabbodott. Feltünő az érckészletnek 56·4 millióval való csökkenése. A bankjegyforgalom 219 millióval emelkedett.

A londoni piacon a hét elején nagy pénzkereslet mutatkozott és a magánkamatláb $2^9/_{16}$%-ra emelkedett. Az angol bank státusza rosszabbodott.

A mai kamattételek Budapesten a következők:

Bécsi első váltó $3^1/_4$%.
Budapesti első váltó $3^5/_8$%.
Középbankok $3^7/_8$%.
Tárcaváltók $4^1/_4$%.

Szőlészeti előadás. A Biharmegyei Gazdasági Egyesület az 1914. év március 8-án d. e. 10 órakor az egyesület székházában — Bunyitay-liget — előadást tart. Ezen előadás megtartására az egyesületet a mult évek rossz szőlőtermése vezette. A gazdákra való tekintettel az előadásnak az a célja, hogy megismertesse a szőlők szakszerü kezelését, megmunkálását a szőlő különféle betegségeit, különösen a legujabb moly pille betegség felismerését és az ezek elleni intézkedést és védekezést. Azt hisszük, hogy az előadás által hasznos és fontos szolgálatot tesz az egyesület a szőlősgazdák és nagybirtokosok alkalmazottainak, mert ezzel ismereteiket csak növelni, szaporitani és jövőben sikerrel mükódni tudnak. Ajánljuk tehát figyelmökbe e napot, jegyezzék elő s ezen előadáson nem csak szőlőtulajdonos, de bárki más érdeklődő is megjelenhet. Biharmegyei Gazdasági Egyesület.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény —	843.—
Osztrák hitelrészvény —	639.—
4%-os koronajáradék —	82.40
Osztr. magy. államv. —	713.50
Jelzálogbank — — —	443.—
Leszámitoló és pénzváltó —	523.—
Hazai bank — — — —	285.50
Magyar bank — — —	531.—
Keresk. bank — — —	3680.—
Rimamurányi — — —	663.50
Salgótarjáni kőszén — —	721.50
M. Ált. Kőszénbánya —	1056.—
Közuti vasut — — — —	629.—
Városi villamos — — —	330.50
Adria — — — — —	585.—
Atlantika — — — —	—.—

A szerkesztésért felelős:
Dr KRÜGER ALADAR.

Csemegemézet

öt Kgrammos csinos postadobozokban 8 korona 50 fill.-ért bárhova bérmentve szállit utánvétellel

Balatonvidéki Mézkiviteli Vállalat Balatonfőkajár.

Kérjük a t. közönséget, hogy elismert, jó hirnévnek örvendő cégünket ne tévessze össze hasonló hangzásu mézelárusitókkal.

A VILÁGHIRÜ FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CRÊME ÉS SZAPPAN

használata által arca tiszta, üde és bájos lesz.

A **Margit-Crême** a főrangu hölgyek kedvenc szépitő szere, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés összeállitásában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra alatt észlelhető. Mivel a **Margit-Crêmet** utánozzák és hamisitják, tessék eredeti védjegygyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készitményért vállal a készitő mindennemü felelősséget. A **Margit-Crême** ártalmatlan, zsirtalan, vegytiszta készitmény, amely a külföldön általános feltünést keltett.

Ára 1 K. — Margit-szappan 70 fillér. Margit-pouder K 1·20. — Gyártja:

FÖLDES KELEMEN

gyógyszertára Aradon.

Kapható Nagyváradon: Antal Lajos, Csanda Endre, Dőri Mihály, Hajdu Hugó, Hegedüs Rezső, Irgalmasrend, Kovács Béla, Lédig Árpád, Leszner Alfréd, dr Medvigy Ferenc, Mihályi Lajos, dr Róth Miklós dr Rácz Rezső és Vadász Gusztáv, Reisz István, Szabó Dezső, Zsigmondovits Géza gyógyszertáraiban, Vadász Albert, Ujvárosi drog. Herger Sándor illatszertárban. **Nagyszalontán:** Berkes Ármin, Szabó Emil gyógyszertáraiban.

FIGYELEM!!!

Vajnovszky Ferencz

uri- és női cipész-üzlete,

Nagyvárad, Szaniszló-utca 55. szám.

Mérték utáni rendeléseket és javitásokat olcsón, gyorsan és pontosan készit.

Lovagló, disz és strapa csizmák

minden kivitelben. Vidéki rendelésnél elegendő egy használt cipő beküldése.

Meghivásra azonnal megjelenek.

MEGNYILT! MEGNYILT!

Az
uj csipke, himzés, harisnya áruház
Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző ujdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel
Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

Deutsch Simon
bútor-asztalos Őr-u. 6.

Elvállal olcsó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyszintén előszoba és konyha berendezést. Hivásra megjelenek.

PETRY ÁRPÁD

órás és látszerész
Tarsoly és Kisztó-cég mellett.

Amateur fényképészeti cikkek és felszerelések raktára. Legnagyobb látszerészeti üzlet. Orvosi rendeletre is a legjobb és legolcsóbb kiszolgálás.

Helyi és vidéki telefon 181. sz.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.
Széchenyi-tér 2. szám.
Rimanóczy palotával szemben.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemü közönségének szives tudomására hozni, hogy
Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt
a mai kor igényeinek megfelelő
müköszörüldét
nyitottam.

Elvállalok mindennemü borotvák, kések, ollók, hajvágógépek husörlőgépek, ló- és juhnyirógépek javitását és köszörülését. Raktáron tartok mindennemü bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló pipereszereket, mindennemü acélárukat, ugymint borotvát, ollót, hajnyirógépet, tyukszemvágó, papir-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemü közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston müköszörüs

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy
papi és civil ruha tökéletességét
áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hivásra személyesen kiutazom.

Alkalomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN
Kalvaria-utcán egy üres telek eladó.

Szuperfoszfát Műtrágya
Telefon 969. sz.

kapható 50 kilós zsákokban, szőlőföldek, kaszálók és mindennemü veteményeknek földjavitására. 150—200 kilóval 80—100 korona értékü a terménytöbblet.

Kondor Dezső
cement, cementcső és fedéllemez üzlet.
Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

Első nagyváradi cementipar.

Készitek granitó, terazzó, mükő és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előirása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kivanatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legelőkismeretesebb és legmasszebb menő jótállás mellett készitek. A nagyérdemü közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB
cement és betonmüvek vállalata.
Szaniszló-utcza 67. szám. (Saját ház.)

UNGHVARY JÓZSEF
SZŐLŐTELEPÉN ÉS GYÜMÖLCSFA-ISKOLÁJÁBAN
CZEGLÉD (PESTMEGYE)

Uj sörraktár! Van szerencsénk szives tudomására hozni, hogy **Kristály műjéggyárunk** **Uj sörraktár!**

üzletkörét telepünkön **Gilányi-utca 5/7. szám** alatt sör nagybani elárusitásával bővitettük ki. A sörszükségleteknél levő különböző igények kielégithetésére átvettük a már **évtizedek óta fennálló** jó hirnévről és jóminőségü söréről ismert **Czell-Kolozs-Monostori sörgyárának képviseletét.** Ezen sörgyár által termelt söröket már **március 1-től** hoztuk forgalomba ugy nordós, mint tisztán lefejtett állapotban, palackokban a legjutányosabb árak mellett. Egyidejüleg tisztelettel értesitjük a t. fogyasztóközönséget, hogy

„Kristály" műjéggyárunkat

teljesen átalakitva, ismét üzembe helyeztük, és azt már ezután egész éven át üzembe tartjuk. Házhoz szállitunk vizvezetéki vizből előállitott kristálytiszta **műjeget** jutányos árak mellett. **Havi bérlet** rendszerre előjegyzések elfogadtatnak. Nagyobb fogyasztóknak kedvezményes árt számitunk. A t. jégfogyasztó közönséget pontos és gyors kiszolgálásunkról biztositva. Becses pártfogást kérve vagyunk kiváló tisztelettel

Telefon szám **398.** **Szauditz és Társa** Telefon szám **398.**
Kristály műjéggyár és sörkereskedelmi b. t.

PROSPEKTUS.

Budapest székesfőváros 1914. évi 4 ½ %-os adómentes kölcsöne

158.000,000 korona = 134.300.000 n. b. márka = 6.583,333″6″8 font sterling = 165.900,000 frank = 79.000,000 hollandi forint összegben.

Azonnal kezdődő törlesztés névértéken, 50 év alatt történő kisorsolás utján.
Fokozott sorsolás és teljes felmondás legkorábban 1919. január 2-ra eszközölhető.

A fenti kölcsönből 8.000.000 korona összeget Budapest székesfőváros vesz át kezelése alatt álló alapok részére, 24.000,000 összeget pedig a Morgan, Grenfell & Co. londoni bankház Londonban nyilvános aláirásra bocsát. — A fennmaradó

126.000,000 KORONA

= 107.100,000 n. b. márka = 5.250,000 font sterling = 132.300,000 frank = 63.000,000 hollandi forint

1914. évi 4 ½ %-os adómentes Budapest székesfővárosi kölcsön

ezennel nyilvános aláirásra bocsáttatik. — Az aláirás

1914. évi március hó 12-én, csütörtökön

az egyes aláirási helyeknél szokásos üzleti órákban történik és pedig:

BUDAPESTEN: a székesfőváros központi pénztáránál, A MAGYAS ÁLTALÁNOS HITELBANKNÁL, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesületnél, a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál, az Angol-Osztrák Bank budapesti fióktelepén él, a Belvárosi takarékpénztár rt.-nál, a Budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcsön r.-t-nál, a Budapesti-Lipótvárosi takarékpénztár r.-t.-nál, az Egyesült Budapesti fővárosi takarékpénztárnál, az Első Magyar Iparbanknál, a Hazai Bank r.-t.-nál, a „Hermes" magyar általános váltóüzlet r.-t.-nál, a Magyar agrár- és járadékbank r.-t.-nál, a Magyar általános takarékpénztár r.-t.-nál, a Magyar bank és kereskedelmi r.-t.-nál, a Magyar jelzálog hitelbanknál, a Magyar leszámitoló- és pénzváltóbanknál, a Magyar országos központi takarékpénztárnál, a Mercur váltóüzleti r.-t.-nál, a Nemzeti takarékpénztár és bank r.-t.-nál, továbbá **a magyar szent korona országainak területén: a fentemlitett pénzintézetek összes fiókjainál:**

ezenkivül **Berlinben:** a Dresdner Bank cimü intézetnél, a Bank für Handel und Industrie cimü intézetnél, a Commerz- und Disconto-Bank cimü intézetnél; **M/m. Frankfurtban:** a Dresdner Bank cimü intézetnél; a Deutsche Effecten- und Wechsel-Bank cimüi ntézetnél; a Bank für Handel und Industrie cimü intézetnél; **Hamburgban:** a Dresdner Bank cimü intézetnél, a Bank für Handel und Industrie cimü intézetnél, a Commerz- und Disconto-Bank cimü intézetnél, M. M. Warburg & Co. bankháznál; **Baselben;** a Schweizerischer Bankverein cimü intézetnél; **Brüsselben:** a Banque de Bruxelles cimü intézetnél; **Antwerpenben:** a Crédit Anversois cimü intézetnél; **Amsterdamban:** az Amsterdamsche Bank cimü intézetnél.

A magyarországi aláirási helyeken eszközlendő aláirásokra nézve a következő feltételek állapittatnak meg:

1. **Az aláirási ár 89·— %-ot tesz,**

hozzáadva az 1914. évi január hó 1-től az átvétel napjáig járó 4½%-os folyó szelvény-kamatokat.

2. Az aláirás bejelentési ivekkel történik, melyek a fentemlitett aláirási helyeken költségmentesen kaphatók.

3. Az aláirás alkalmával az aláirt összeg 5 %-a biztositékképen leteendő és pedig vagy készpénzben vagy olyan a napi árfolyam szerint számitandó értékpapirokban, melyeket az illető aláirási hely elfogadhatóknak tart.

4. Az aláirás alapján átengedendő összeg az aláirás befejezte után mielőbb megállapittatik s arról az aláirók értesitettnek. Minden aláirási helynek jogában áll az egyes átengedések összegét belátása szerint meghatározni. Ha az átengedés az aláirásnál kevesebbet tenne, a biztositék felesleges része azonnal visszaadatik. **1914. évi szeptember hó 30-ig terjedő zárolási kötelezettséggel történő jegyzések különös figyelemben fognak részesülni.**

5. Az aláirás alapján átengedett kötvények átvétele 1914. március 26-tól kezdve a teljes ellenérték megfizetése ellenében ugyanannál a helynél eszközlendő, ahol az aláirás történt: az aláiró köteles azonban az átengedett cimletek névértékének 20 %-át 1914. március 26-án, 50 %-át 1914. április 27-én és 30 %-át 1914. május 25-én — 1914. január 1-től az átvételi napig járó 4 ½ % szelvénykamattal — átvenni. 9,600 K-ig terjedő összegek 1914. március 26-án osztatlanul fizetendők meg.

6. A végleges kötvények elkészitéséig a Budapest székesfő város részéről egységesen kiállitott ideiglenes elismervények adatnak ki az aláiróknak, mely elismervényeknek végleges kötvényekre való kicserélése annak idején költségmentesen ugyanazon helyen fog megtörténni, ahol az ideiglenes elismervények kiadattak.

7. Bejelentések, amelyek bizonyos meghatározott cimletekre szólnak, csak annyiban vehetők figyelembe, amennyiben ez az aláirási helyek mérlegelése szerint lehetséges.

8. Azon kötvények, melyek az átvételi időpont lejártáig nem vétettek át, ezen időponttól kezdődőleg az aláiró számlájára és veszélyére az illető aláirási helynél maradnak letétben.

Budapesten, 1914. évi március havában.

Magyar Általános Hitelbank. Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület.
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

Jegyzések Nagyváradon

a Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjánál

eszközlendők.

Törv. védve.

Utánzatoktól óvakodjunk!

KÖHÖGÉS, REKEDTSÉG és HURUT ellen nincs jobb, mint a valódi

„MENTHOMOL-CUKORKÁK".

Hatásuk gyors és biztos, nagyon kellemes, jó izüek, a gyomrot nem rontják, az étvágyat elősegitik.

A köhögési ingert, valamint a hangszálak kifáradását megakadályozzák, miért is énekesek, színészek, papok, szónokok állandóan használják.

Dohányzóknak nélkülözhetetlen a száj üditésre és a dohányszag eltávolitására. * Ára: 1 doboz 40 filler.

Kapható minden gyógyszertárban és drogériában.

Vásárlásnál vigyázzunk a „MENTHOMOL" névre, melynek minden dobozán a fent látható 4 gnóm alaknak rajta kell lennie!

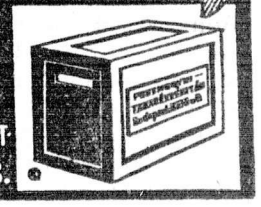
Gyár: EGGER A. FIA, cs. és kir. udvari szállító, BRÜX.

Ingyen ADUNK HASZNÁLATRA

MÜVÉSZI KIVITELÜ TÜZ ÉS BETÖRÉSMENTES UJ PÁNCÉL

TAKARÉKPERSELYT BÁRKINEK

Irjon

PESTMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR R-T.

BUDAPEST IV. Kötő-utca 8.

A

jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyitja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitünő saját termésü borai, előzékeny kiszolgálás, szolid polgári árak. Abonensek napjuta felvétetnek.

KÉP- keretezések

Mahagoni, palisander, tölgy, dió, stb. szinekben, olcsó árban készittetnek Szent János-utca 46, a gyógyszertár mellett.

Műszaki harisnyakötőde

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.

(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT uj férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejeléseket s javitásokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbizhatóbban készit. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarit ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.

A legmegbizhatóbb

Répa- és fűmagvak

özv. Kádár Jánosné

üzletében, Rákóczy-ut 1. sz. alatt szerezhetők be

füszer és csemegeáruk

elsőrendü beszerzési forrása.

Cséplésnél

pénzt, időt, munkát takaritanak meg a STERN-féle szabadalm.

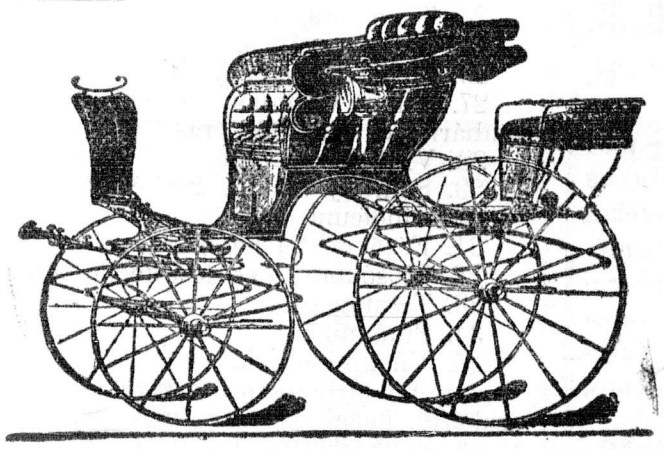
dob kosárbetétléccel.

Kérjen felvilágositást ingyen és bérmentve

Bárdos és Brachfeld

müszaki és villamossági vállalat

Budapest, VI. Gyár-utca 5. sz.

Standary György

kocsigyáros, volt cs. és kir. gyógykováes,

Lakatos-utca 10. szám.

Telefon: 866

Kész uj kocsik és átalakitottak mindig nagy választékban kaphatók. Kivánatra rajzok után is készitek a legmodernebb kivitelben.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, első, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készitek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Eladó

1 kazal lucerna

a várostól 10 percnyire.

Czim: a kiadóhivatalban.

Melocco Péter cementárugyár és épitési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradi fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38. Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantyus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrüket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugyár. Beton és vasbeton épitési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vizmedencék szakszerü épitését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Megbizást az ország bármely részéből elfogad

Dusafalva községben mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó. Értekezhetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál

Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

Biharvármegye alispánjától.

ad 1818—1914. sz.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Biharvármegye közönsége az általa Nagyváradon épitendő „Biharvármegyei Közkórház“ épitő munkálatainak biztositására nyilvános árlejtést hirdet a következő munkálatokra az alábbi feltételekkel:

1. Föld, kőmives, elhelyező alagcsővezető és utkészitési munka,
2. Kőfaragó, illetve mükőfaragó munka.
3. Vasmunka,
4. Vasbetonmunka,
5. Ácsmunka,
6. Bádogos munka,
7. Cserepes munka,
8. Facement és aszfalt munka,
9. Szobrász munka,
10. Asztalos munka,
11. Lakatos munka,
12. Mázoló munka,
13. Üveges munka,
14. Padlózó munka,
15. Hézagmentes padló,
16. Cementáru és lapburkoló munka telekberendezési betonmunka,
17. Aszfalt munka,
18. Vas és cserépkályhák,
19. Szobafestő munka,
20. Zománcfestő munka,
21. Vizvezeték, csatornázás és berendezési munka,
22. Légszeszvezetéki munka,
23. Esslingeni redőnyök és függönyök,
24. Toronyóra,
25. Központi fütés,
26. Melegviz berendezés.
27. Villanyvilágitás, csengő, telefon, villámháritó és villamos óra,
28. Villamos felvonó,
29. Sodrony fonatos keritések,
30. Linoleum burkolat,
31. Főzőkonyha berendezés,
32. Mosókonyha és desinfectio berendezés,
33. Tésztagépek,
34. Sütőmühely,
35. Világitó testek.

1. Az árlejtésen résztvehet mindazon szakértő, hazai iparos és vállalkozó, ki üzletének gyakorlására megfelelő hatósági engedélylyel bir.

2. Ajánlatok a fent kiirt összes munkálatokra együttesen, vagy mindegyikre különkülön, avagy az alábbi munkacsoportok szerint tehetők ugymint:

A) Szorosabban vett épitő munkákra, idetartoznak az 1—14-ig 16—20-ig, 23, 24 és 29 alatti munkák.

B) Szerelési és berendezési munkákra, idetartoznak a 21, 22, 25, 26 és 31—34-ig terjedő munkák.

C) Villamos berendezési munkákra a 27 és 35 alatt.

D) Különleges munkákra, idetartoznak a 15, 28, 30, valamint a 10—13-ig terjedő csoport munkák. (Ezenkivül lásd 7 pontot.)

3. Csak szabályszerüen kiállitott, pecséttel lezárt, sértetlen boritékban elhelyezott és közvetlenül, vagy posta utján beadott, de csakis a beadási határidőig beérkezett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Postai kézbesités késésből, vagy bármely okból később érkezett távirati uton küldött, vagy utóajánlatok, valamint kellően fel nem szerelt ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Csakis azon ajánlatok fognak figyelembe vétetni, melyek az eredeti kiszolgáltatott iveken tétettek. Átalányösszegü ajánlatok nem tehetők.

4. A kellő bélyeggel ellátott s a közszállitási szabályzat 18. §-a értelmében kiállitott ajánlatok, a kivánt mellékletekkel együtt **legkésőbb 1914. évi május hó 11-ik napján** délelőtt 10 óráig Biharvármegye főügyészénél nyujtandók be. Az ajánlatok azonnal nyilvánosan felbontatnak, mely alkalommal az ajánlattevők vagy az igazolt képviselői jelen lehetnek.

5. Az ajánlat külső boritékára a következő felirat teendő: „Ajánlat a Nagyváradon épitendő Biharvármegyei közkórház épitkezésére“, ezenkivül megnevezendő a munkanem, illetve csoport is, amelyre az ajánlat szól.

6. A munkálatokra vonatkozó költségvetések és ajánlati ürlapok a vállalkozók rendelkezésére bocsájtatnak és tartoznak a költségvetésbe tételenként az egységárakat számjelekkel és betükkel, a végösszeget pedig számjelekkel kiirva rávezetni, az ajánlati ürlapokba a végösszeget, több csoport esetére ezek végösszegét betükkel és számokkal beirni.

7. A vármegye jogosult lesz a munkálatok átadása s megkezdése előtt annak elhatározására, hogy a fent kiirt teljes vállalat helyett csak a gazdasági, belgyógyászati, elkülönitő épületet, a hullaházat a prozekturával, az istálló épületet, valamint az ezzel járó telekberendezést adja csak vállalatba s készitteti ez alkalommal el. Épen ezért az összes épitkezésre vonatkozó ajánlatok végére százalékban megadható azon egységár különbözete, melyért vállalkozó a kisebb terjedelmü épitkezés elhatározása esetén ajánlnozik. A netáni kisebbmérvü épitkezésre külön ajánlat is tehető és pedig akár az összmunkákra, akár a fenti munkacsoportok szerint, akár pedig egyes munkákra.

8. Tartozik az ajánlattevő vállalkozó az ajánlati összeget 250,000 koronáig terjedő részének 5 százalékát, azonfelüli részének pedig 2 százalékát kitevő bánatpénzt az általános feltételek 1-ső szakaszának 10-ik kikezdése értelmében, a második §-ban körülirt kikötésekkel és módositásokkal bármely m. kir. adóhivatal pénztárba, vagy állampénztárba az ajánlat benyujtása előtt letenni és az erről szóló nyugtát, vagy postai feladó vevényt az ajánlathoz csatolni; készpénzt, vagy értékpapirt az ajánlathoz bánatpénzül csatolni nem szabad.

9. Ama pályázók, kiknek az ajánlott ipari munkálatok teljesitésére törvényes képesitésük nincsen, kötelesek az ajánlatban ily képesitésü, általuk üzletük vezetésével megbizott iparost megnevezni, ennek sajátkezüleg aláirt nyilatkozatát mellékelni és ennek képesitését kivánatra igazolni.

10. A vármegye közönsége fentartja magának azt a jogot, hogy az ajánlattevő vállalkozók közül, az árlejtés eredményére való tekintet nélkül, a munkák végrehajtásával azt a vállalkozót bizza meg, ki annak jó és pontos teljesitésére már eleve is a legtöbb biztositékot nyujtja, vagy a benyujtott ajánlatokat teljesen mellőzze.

11. A végérvényes döntés határideje 60 (Hatvan) nap, ez szükség esetén 15 nappal meghosszabbitható, melynek leteltéig az ajánlattevőkre az ajánlatuk feltétlen kötelezők.

12. A munkálatokat a szerződés jóváhagyása és a munkaátadás után azonnal meg kell kezdeni és oly erővel folytatni, hogy az összes épületek souterain falegyene a munkaátadás napjától számitott 150 munkanap alatt eléressék, továbbá 150 munkanap alatt teljesen befödve, tető alá jussanak és az összes épületek legkésőbb 1917. évi május hó 1-én rendeltetésének teljesen készen, berendezéssel együtt, felétlenül átadhatók legyenek.

13. A munkákra vonatkozó tervek, általános és különleges feltételek Nagyváradon a m. kir. államépitészeti hivatalban naponta délelőtt 10—12 óra között és Budapesten SCHODITSCH LAJOS épitész-tanár (lakik VII. Thököly-ut 38. II., emelet 10.) délután 2—5 óra között megtekinthetők.

Mindkét helyen fognak az ajánlati minták és költségvetések, utóbbiak ivenkint 50 fillérért (azaz ötven fillérért) a jelentkező vállalkozóknak kiszolgáltatni.

Nagyvárad, 1914. évi március hó 5.

Fráter Barnabás,
alispán.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.